

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Пензионере у Србији ванредно усклађивање пензија од девет одсто очекује од 1. новембра, а већ од 1. јануара наредне године следи редовна повишица за још 12,1 проценат

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ПРВА ПОВИШИЦА ОД НОВЕМБРА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
факс: 2638-201

РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈВОДИНУ:

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарија
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Старење као женско питање

Према било којем критеријуму који можемо задати, старије жене налазе се у лошијем положају од мушкараца свуда у свету. Оне се суочавају са финансијском несигурношћу, обављају већину неплаћених кућних послова и послова неге, врло често немају једнак приступ здравственој заштити или трпе неки облик насиља. Ово би у најкраћем био извештај са панела посвећених теми „Отпорност и допринос старијих жена“, која је у оквиру кровне дебате Уједињених нација „Отпорност старијих особа у свету који се мења“, обележила овогодишњи Међународни дан старијих особа.

Пандемија ковида 19 погоршала је већ постојеће неједнакости и повећала рањивост старијих, посебно жена, које чине већину старијих особа. Иако оне у свим условима и приликама и даље доприносе породичном, друштвеном и економском животу, њихов рад је најчешће неплаћен и невидљив, а доприноси и искуство углавном потцењени и занемарени.

Европска статистика каже да жене обављају већину неформалних послова неге, често на штету сопственог друштвеног и професионалног живота. Запањујуће велики јаз у висини пензија жена и мушкараца само је једна од последица оваквог поретка ствари.

Око 80 одсто потреба за дуготрајном негом у ЕУ задовољава неплаћена неформална нега коју великом већином пружају старије жене, саопштила је и AGE Platform Europe, европска мрежа непрофитних организација за особе старије од 50 година. Према Италијанском националном институту за статистику, скоро 800.000 жена старијих од 65 година брине о угроженом члану породице или пружа међугенерациску подршку, а више од половине њих то ради преко 20 сати недељно. Према светском просеку, старије жене подржавају домаће економије обезбеђујући најмање 4,3 сата неплаћеног рада на нези дневно. Овај огроман и виталан допринос функционисању наших друштава нажалост није довољно препознат нити подржан, са штетним последицама по жене у старости.

Родни јаз у платама, прекинут радни однос због бриге о члану породице, већа заступљеност рада са скраћеним радним временом и неформалног

рада, доводи до ниских пензија за жене ако уопште успеју да их остваре. Јер – жене представљају 65 одсто оних који не примају пензију.

Генерације жена које су сада у пензији биле су на челу значајних промена које су омогућиле породична одсуства, једнаке плате, рад и после удаје, односно доживотне каријере, и тиме утрле пут за бољу заступљеност свог пола. Та стаза није увек била лака за ходање. Често су морале да гурају врата која нису била отворена и да упорним преговарањем доказују да концепт такве политике може да функционише у пракси. Захваљујући и томе родна разлика у платама је сада веома мала за најмлађе старосне групе, док је најизраженија код жена у шездесетим годинама.

Студије показују да запослене жене више од 90 одсто своје зараде улажу у породицу за исхрану, образовање, здравствену заштиту, иако су по било којој мери богатства, у најмање 10 одсто горем положају од мушкараца и то пре него што уопште оду у пензију. Према Светском економском форуму, пандемија ковида за само две године повећала је јаз у богатству полова за читаву једну генерацију.

Клаудија Малер, независни експерт УН за људска права старијих особа, истакла је да сви наведени кумулативни недостаци, плус традиционалне структуре друштва које жену искључују из наслеђивања имовине, показују недвосмислено да старије жене носе терет вишеструких облика дискриминације. Посебно рањиве категорије су удовице, неудате, жене без деце и жене са инвалидитетом, које се суочавају са појачаним предрасудама, одузимањем имовине, па и неким обликом друштвеног прогонства и злостављањем.

Анализа извештаја овогодишњих панелиста поводом обележавања Дана старијих могла би се свести на закључак да је међугенерациска улога старијих жена и њихова изузетна отпорност у подршци и бризи за друге иако се суочавају са економским недаћама, уобичајена али често занемарена, као и на то да свету нису потребне само отпорне већ пре свега равноправне жене. Због тога је, како је истакнуто, важно да се старење уздигне и као женско питање и као питање социјалне правде.

М. Јовановић

У НАРЕДНОМ ПЕРИОДУ ДВА УСКЛАЂИВАЊА ПЕНЗИЈА

Прва повишица од новембра

Пензионере у Србији прво, ванредно усклађивање пензија од девет одсто очекује од 1. новембра, што значи да ће увећане пензије примити у децембру, а већ од 1. јануара наредне године следи редовна повишица од још 12,1 процента, најавили су председник Републике Србије Александар Вучић, као и премијерка Ана Брнабић у свом експозеу. Укупно повећање пензија закључно са јануаром износиће између 20,2 и 20,8 одсто.

То је знатно више од процента годишње инфлације тако да ће пензије мање заостајати за платама, а просечна пензија, рачунајући и пољопривредне, износиће око 38.000 динара или 322 евра.

Подсећања ради, 2012. године просечна пензија била је 23.000 динара или 203 евра, што значи да су повећане за око 60 процената у еврима.

Г. О.

ФОНД ПИО – НАСТАВЉЕН ПОЗИТИВАН ТРЕНД НАПЛАТЕ ДОПРИНОСА

Од маја без дотација за исплату пензија

Позитиван извештај ДРИ

Недавно је у Фонд стигао и позитиван Извештај о ревизији Завршног рачуна Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање за 2021. годину Државне ревизорске институције (ДРИ).

Државна ревизорска институција је, након ревизије Завршног рачуна Фонда, дала мишљење да су сви финансијски извештаји припремљени по свим материјално значајним питањима у складу са Законом о буџетском систему и осталим прописима који се односе на финансијско пословање корисника буџетских средстава, корисника организација за обавезно социјално осигурање и буџетских фондова. То значи да у извештају који је Државна ревизорска институција дала за 2021. годину нису утврђене неправилности, те да ДРИ није дала препоруке за даље поступање.

Ј. Томић

Укупни приходи од доприноса уплаћених у периоду од 1. јануара до 30. септембра ове године виши су од планираних за 11,46 милијарди динара, односно за 2,41 одсто. Подсећамо да су у Финансијском плану за ову годину приходи Фонда већ значајно увећани на позицији изворних прихода, на основу добрих резултата наплате у прошлој години, те да доприноси имају континуиран тренд раста и у односу на такав амбициозан план.

У односу на доприносе уплаћене у периоду 1. јануар – 30. септембар 2021, при-

ходи по том основу остварени у истом периоду ове године виши су за чак 9,7 одсто, односно за 43,1 милијарду динара. То је омогућило да приликом исплате пензија у периоду мај–септембар 2022. за кориснике права из категорије запослених Фонд не повлачи средства из буџета на име недостајућих средстава за исплату пензија. Повучена су средства само за обавезујуће трансфере државе, а саме пензије исплаћене су из наплаћених средстава по основу доприноса за ПИО. Већи изворни приходи Фонда показују добру економску

статистику, стално повећање запошљавања али и зарада, и привредни раст који није посустао ни у условима глобалне економске кризе. То је омогућило сигурну и редовну исплату пензија.

М. Јовановић

НИКОЛА СЕЛАКОВИЋ МИНИСТАР ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА

Нови министар преузео ресор

Нова Влада Републике Србије положила је заклетву пред посланицима Народне скупштине Републике Србије 26. октобра 2022. године чиме је почео да јој тече мандат.

Влада има 25 ресора и 28 министара, а Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у наредном периоду водиће Никола Селаковић. Нови министар је 27. октобра преузео дужност од своје претходнице Дарије Кисић, која му је пожелела успешан мандат и предала извештај о раду Министарства у претходне две године.

Никола Селаковић је рођен 1983. године у Ужицу. Завршио је Шесту београдску гимназију и основне и мастер студије на Правном факултету Универзитета у Београду, на коме је тренутно докторанд. Завршио је и Високе студије одбране и без-

Нови министар Никола Селаковић преузима дужност од своје претходнице Дарије Кисић

бедности као припадник осме класе.

Од 2009. до 2012. године био је запослен на Правном факултету Универзитета у Београду као асистент на Катедри за правну историју и држао је

наставу на предметима Упоредна правна традиција, Српска правна историја и Реторика.

У Влади Републике Србије обављао је дужност министра правде и државне управе у периоду од 2012. до 2014. годи-

не, а потом министра правде од 2014. до 2016. године.

Одлуком председника Републике Александра Вучића 31. маја 2017. године постављен је на функцију генералног секретара председника Републике, коју је обављао до 27. октобра 2020. године.

Дужност министра спољних послова Републике Србије обављао је у периоду од 2020. до 2022. године.

Никола Селаковић је члан и оснивач Српске напредне странке, у којој је обављао функције координатора Правног савета, члана Председништва од 2012. године и потпредседника Главног одбора у периоду од 2014. до 2016. године.

Говори енглески и активно служи француским и италијанским језиком.

Ожењен је Милицом и отац је Лазара, Василија и Љубице.

Г. О.

ЗАМЕНИК ДИРЕКТОРА ФОНДА НА ОБЕЛЕЖАВАЊУ ДАНА СЕЋАЊА НА СТРАДАЊЕ СРБА, РОМА И ЈЕВРЕЈА

Сећање и почаст за жртве

Заменик директора Републичког фонда ПИО, Реља Огњеновић, присуствовао је 2. октобра ове године државној церемонији обележавања Дана сећања на страдање Срба, Рома и Јевреја у Јајинцима, највећем месту страдања у Другом светском рату у Србији.

Државна манифестација одржана је на платоу испред Споменика жртвама у спомен-комплексу „Јајинци“, а церемонију полагања венаца предводила је председница Владе Србије, Ана Брнабић.

Догађају су присуствовали и тада актуелна министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и председница Одбора за неговање традиција ослободилачких ратова Србије, проф. др Дарија Кисић, министри у Влади Србије, представници Народне скупштине Републике

Обележавање Дана сећања у Јајинцима

Србије, начелник Генералштаба Војске Србије Милан Мојсиловић, представници града Београда, верских заједница, дипломатског кора и многи други.

Приређен је и пригодан драмски програм који је подсетио присутне на страдање неколико десетина хиљада Срба, Јевреја и Рома у Јајинцима.

Меморијални парк, у оквиру кога се налази и споменик страдалима, отворен је 20. октобра 1964. године.

Г. О.

НАЈЧЕШЋА ПИТАЊА У ВЕЗИ СА ОСТВАРИВАЊЕМ ПРАВА НА ПЕНЗИЈУ

Шта треба знати о пензији

Овај прилог инспирисан је питањима и недоумицама корисника услуга Фонда ПИО – грађана који пред остваривање права на пензију нису баш сигурни какве су им обавезе, а ни која све права имају ни како могу да их остваре. Њихова питања понекад изненаде, јер се одговори чине као сасвим јасни и неспорни, али треба узети у обзир да није тако за некога ко се пензијом не бави сваког дана, већ тек и само онда када је очекује. Сва питања која грађани постављају су оправдана. И неки наизглед ситан пропуст већ при подношењу захтева може да доведе до одлагања почетка коришћења пензије, па чак и до немогућности да се право оствари у планираном периоду. Ово посебно важи за осигуранике који су у појединим периодима радили у иностранству.

До пре само неколико година, услов свих услова за остваривање права на старосну или превремену старосну пензију је био – престанак осигурања. Практично није било могуће остварити право на пензију пре дана престанка радног односа, или обављања самосталне или пољопривредне делатности. За већину осигураника ово правило и даље важи али је ипак важно нагласити изузетке. Измене законских прописа у овом погледу резултат су схватања специфичних послова, занимања код којих би условљавање осигураника престанком осигурања могло да доведе до последица за друга лица која нису директно заинтересована за пензионисање. Наиме, изузетак од правила да се пензија остварује по престанку осигурања су лица која обављају предузетничку делатност, лица која су хранитељи, осигураници којима се период осигурања утврђује према утврђеном стажу (уговор о делу и слично), као и изабрана, имено-

вана и постављена лица. Сви они право на старосну и превремену старосну пензију могу да остваре и без престанка осигурања. Замислите само децу која би остала без старања због пензионисања хранитеља. За остале, а то су пре свих запослени – важи и даље да пре пензије мора да се престане са радом, односно запослењем. Лица која остварују право на инвалидску пензију, међутим, морају имати престанак осигурања без обзира на то којој категорији припадају, док престанак није услов за остваривање права на породичну пензију, али јесте услов за њено коришћење. Дакле, лице може да оствари право на породичну пензију „на папиру“, али исплата породичне пензије почиње тек након престанка запослења, односно обављања самосталне или пољопривредне делатности. Када је престанак осигурања услов за остваривање права, правило је да се и захтев Фонду подноси уз приложен доказ о престанку. Без оваквог доказа захтев је неуредан и подразумева да се прво ово питање расприви, па да се тек затим приступи утврђивању других чињеница у вези са правом за које је захтев поднет. Из овог разлога, сугерише се странкама да избегавају

подношење захтева док још раде или самостално обављају делатност јер на тај начин неће постићи да се раније приступи уређивању података о навршеном стажу, већ се само беспотребно одуговлачи поступак.

Често питање странака је – дали уз пензију може и даље да се ради. Најједноставнији, али не и довољно прецизан одговор јесте да – може. Међутим, корисници старосне пензије треба да знају да се са новим радом не сме почети истог дана када је утврђено право на пензију, него најраније сутрадан, дакле са бар једним даном размака у односу на претходно осигурање. Корисници инвалидске пензије треба да знају да за њих рад може да значи евентуално преиспитивање утврђеног губитка радне способности, док корисници породичне пензије треба да воде рачуна о томе да сваки рад одмах значи и обуставу исплате пензије, осим уколико је у питању ангажовање по уговору о делу или по уговору о обављању привремених и повремених послова, уз услов да је износ остварене накнаде нижи од најниже основице за осигуранике запослене. Ову чињеницу сва заинтересована лица могу и треба да провере на најближем шалтеру Фонда како би се избе-

гла непријатна изненађења.

Када је већ реч о породичним пензионерима, прави је тренутак да разјаснимо још неке недоумице које често муче лица заинтересована за ову врсту права. Пре свега, важно је знати да породична пензија не представља наследство и да ни на који начин није повезана са наслеђивањем имовине умрлог. Дакле, у питању је право чија је једина сличност са наследним правом у томе што правни основ представља смрт сродника. Из тог разлога, чињеница да у оставинском поступку неко лице није одређено као наследник, из било ког разлога, не значи истовремено да то лице нема право на породичну пензију. Напротив, право на породичну пензију одређује се искључиво према прописима о пензијском и инвалидском осигурању, без узимања у обзир прописа о наслеђивању.

Такође, преживели супружници који оствари право на породичну пензију може да закључи нови брак или да уђе у ванбрачну заједницу без бојазни да ће изгубити право на већ стечену породичну пензију. Штавише, уколико дође до смрти новог брачног или ванбрачног партнера, ово лице може да поднесе нови захтев за остваривање права на породич-

ну пензију и, у случају да испуњава услове и по смрти другог партнера, може да се определи за коришћење повољнијег износа од две тако стечене пензије. С друге стране, уколико су за умрлим корисником права остали неисплаћени износи пензије, или неке новчане накнаде, ти износи исплаћују се наследницима а не лицу које је остварило право на породичну пензију. Наравно, најчешће то буду иста лица, али дешавају се и ситуације када исплату као наследници остваре лица која не испуњавају услове за стицање права на породичну пензију. У случају да је умрлом кориснику исплаћено више новца него што је припадало, а што је обично случај када податак о смрти Фонд прими након исплате пензије, повраћај неосновано исплаћених средстава се службено тражи од пословне банке и у највећем броју случајева наследници о томе не треба да брину.

Осигураници који желе да остваре право на пензију према прописима који важе у 2022. години, захтев треба да поднесу најкасније последњег радног дана у години. Како је 31. децембар субота, захтев могу тога дана поднети поштом препоручено или електронски преко е-Шалтера.

Уколико желе да захтев предају на шалтеру Фонда, онда ће то морати да ураде дан раније, односно 30. децембра. Ово се односи пре свега на осигуранике жене, јер за њих од 2023. године важе нешто строжи прописи, па ће се право на старосну пензију остваривати са навршених 15 година стажа осигурања и 63 године и шест месеци живота, односно два месеца више него ове године. Промена услова за стицање права на превремену старосну пензију ће следеће године сачекати наше суграђанке али и суграђане. Жене ће ово право остваривати са навршених 40 година стажа осигурања и најмање 59 година и шест месеци живота, односно превремену старосну пензију ће следеће године остваривати шест месеци старије него ове године. За мушкарце се, пак, услов подиже на 60 година живота, уместо 59 година и шест месеци, колико је потребно све до краја 2022. године.

М. Мирић

ЕЛЕКТРОНСКА РАЗМЕНА ПОДАТАКА ИЗМЕЂУ РФ ПИО
И ФОНДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Убудуће без потврда о животу

Између Републичког фонда ПИО Србије и Фонда ПИО Републике Српске успостављена је електронска размена података о корисницима права на пензију, тако да достављање потврде о животу до краја текуће године за кориснике Фонда ПИО Републике Српске са пребивалиштем у Србији више није услов за наставак редовне исплате пензија у наредној години.

То значи да корисници Фонда ПИО Републике Српске са пребивалиштем у Србији, којих има око 20.500, као ни 12.572 корисника РФ ПИО Србије са пребивалиштем у Републици Српској, више нису у обавези да на крају календарске године достављају потврду о животу као документ којим се обезбеђује наставак исплате пензије.

Са државама насталим на простору бивше СФРЈ Републички фонд ПИО је потписао споразуме о електронској размени података и на тај начин се,

Републички фонд ПИО, зграда Дирекције

ћени електронском разменом података.

Изузев корисника којима је пребивалиште у државама насталим на простору бивше СФРЈ, корисници Републичког фонда ПИО којима се пензије исплаћују у друге државе и даље имају обавезу да једном годишње доставе потврде о

цији, филијалама, службама филијала и испоставама), затим у дипломатско-конзуларним представништвима и код јавног бележника, на основу личног присуства корисника и увидом у његову личну исправу. Републички фонд ПИО бесплатно оверава потврде о животу овим пензионерима, и то само уз личну карту ради идентификације. Такође, овај посао може да обави и опуномоћеник, односно особа коју пензионер овласти и то овлашћење овери код нотара. Уколико се не достави тражена потврда о животу, примања се обустављају до доставе потврде.

Потврда се, по правилу, издаје на образцу који на адресу пензионера стиже из иностраног фонда који му исплаћује пензију или накнаду.

Иначе, пензије и остала права остварена у Србији исплаћују се корисницима у 33 државе света и, према подацима за 2021. годину, у друге државе Републички фонд ПИО трансферише 62.593 пензије, од чега 49.479 у државе настале на простору бивше СФРЈ, а преосталих 13.114 пензија у друге државе. **Г. О.**

Фонд ПИО Републике Српске, Филијала Бања Лука

на месечном нивоу, долази до сазнања о постојању правног основа за исплату пензија, што је раније била обавеза самог корисника да доказује доставом потврде о животу. Потврду о животу Фонд тражи само од појединаца који из административних разлога нису обухва-

животу, а исту обавезу имају и корисници који у Србији примају иностране пензије.

Подсећамо кориснике иностраних пензија који живе у Србији да потврде о животу могу оверити у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање (у дирек-

У новом руху на старој адреси

На задовољство грађана и запослених, од 10. октобра ове године Филијала РФ ПИО у Врању поново је почела са радом на старој адреси, у улици Трг Републике бр. 3.

У реновираном објекту стекли су се изванредни услови за рад запослених и пријем странака. Реконструкција и адаптација Филијале Врање започела је у мају 2021. године, а за непуну годину и по дана, колико је трајала и спољашња и унутрашња обнова зграде, послови из надлежности филијале одви-

Срђан Декић, директор Филијале РФ ПИО Врање

јали су се на другој локацији у граду. После опсежног реновирања, у приземљу објекта сада се налази јединствена шалтер сала уместо појединачних шалтера како је било раније. Током реконструкције направљен је јединствени шалтер који се састоји од седам мањих који покривају четири сектора – шалтере писарнице, ликвидатуре, матичне евиденције и правне помоћи.

Зграда је сада у потпуности прилагођена особама са инвалидитетом. То је постигнуто реновирањем просторија за медицинско вештачење, уградњом лифта, уређењем бочне приступне рампе и санитарног чвора који је прилагођен за ОСИ. Тиме се омогућава њихово несметано кретање кроз објекат. Осим шалтер сале, у приземљу се налазе и службе писарнице и финансијских послова, а у подруму је архивски простор.

Велика предност за запослене у врањској филијали јесте што су у реконструисаној згради обједињене службе које чине Одељење за ПИО и налазе се на првом спрату,

док је Одељење за матичну евиденцију на другом спрату. Реконструисана је и сала за састанке, која је уместо првобитног изгледа амфитеатра добила модеран изглед конференцијског типа сале. Што се тиче осталих унутрашњих радова, објекат је прикључен на систем даљинског грејања на градску топлану, замење-

на је столарија и уведена ИП телефонија.

– Зграда има око 2.000 метара квадратних и задржала је првобитан изглед, али је окречена и сређена са спољашње стране. Коришћење савремених материјала за изолацију допринело је да зграда буде енергетски ефикасна, чиме се тежи уштеди енергије. Реконструкцијом Филијале за наше кориснике су створени услови за бољу доступност просторијама и шалтерима, јер је омогућено да на једном месту, без лутања по спратовима, добију све потребне информације, а особама са

инвалидитетом омогућено је несметано кретање, чиме лакше могу да остварују своја права. Такође, за запослене су створени бољи услови за рад, јер је све доста функционалније него раније – рекао је Срђан Декић, директор Филијале РФ ПИО Врање.

Врањска филијала Фонда има 48 запослених, а са својих шест испостава (Прешево, Бујановац, Трговиште, Сурдулица, Владичин Хан и Босилеград) покрива територију Пчињског управног округа. Овај округ тренутно има око 35.000 корисника права, односно пензионера, и 59.504 осигураника, а град Врање покрива половину од тог броја.

Јелена Томић

Нови директор Филијале РФ ПИО Нови Сад

Од 6. октобра ове године директор Филијале РФ ПИО Нови Сад је дипломирани правник Борис Јевтић.

Рођен је 23. фебруара 1989. године у Малом Зворнику. Прво радно место му је било на позицији помоћника председника општине Трговиште, а кратко време је радио као дипломирани правник у Јавно

комуналном предузећу у Трговишту.

У Републичком фонду ПИО запослио се 1. марта 2017. године, као приправник на радном месту вишег стручног сарадника за матичну евиденцију у Служби Филијале Сремска Митровица у Старој Пазови. Након тога, радио је и као самостални стручни сарадник

за послове матичне евиденције у овој организационој јединици. Крајем децембра 2018. године прелази у Филијалу Нови Сад, на послове службеника за утврђивање права из ПИО у првом степену, да би од 30. јуна 2021. године до именовања за директора радио као заменик директора Филијале РФ ПИО Нови Сад.

М. М.

Борис Јевтић

Лесковац: сајам запошљавања

У Лесковцу је 19. октобра одржан 36. Сајам запошљавања. Окупио је двадесетак фирми из Јабланичког управног округа, од којих је 16 исказало интересовање за производна и услужна занимања, укупно за 400 радника.

Сајам је одржан у великом холу Лесковачког културног центра – ЛКЦ, а за посао се интересовало око 1.500 незапослених који су стрпљиво чекали да уђу у зграду ЛКЦ (на слици).

Зоран Мартиновић, директор Националне службе за запошљавање, отворио је сајам, а окупљене је у име града домаћина поздравио градоначелник, Горан Цветановић.

На евиденцији лесковачке филијале НСЗ тренутно је пријављен 12.691 незапослени, а за последњих 12 месеци у предузећима и установама са подручја Лесковца успелено је више од две хиљаде радника, истакао је овом приликом Цветановић.

Једнократна помоћ породиљама

Из буџета града Лесковца 4. октобра уплаћено је око милион и двеста хиљада динара породиљама и младим мајкама које су потомство стекле током 2022. године.

На име прве набавке беби опреме, хране и козметике за негу одојчади, незапосленим породиљама уплаћено је по 20.000 динара, а онима које су у сталном радном односу по 10.000 динара.

Младе мајке су током ове године као поклон од локалне самоуправе добиле и ауто-седишта за децу до 10 година старости, а родитељи чија су деца ове јесени кренула у први разред основне школе добили су бесплатне уџбенике и школски прибор.

Обележене годишњице ослобођења Београда

Полагањем венаца на Спомен-гробљу ослободилаца Београда, 20. октобра обележено је 78 година од када су југословенски и совјетски хероји жртвовали животе за слободу престонице. У овом меморијалном комплексу сахрањено је 1.395 бораца НОВ и ПОЈ и 818 бораца Црвене армије, којима су одали пошту представници Сектора за борачко-инвалидску заштиту Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарства одбране.

Представници Војске Србије, града Београда, СУБНОР-а, дипломатског кора и удружења за неговање традиција ослободилачких ратова одали су почаст страдалим совјетским пилотима код спомен-парка на Авали.

Истог дана, у знак сећања на ослобођење Београда у оба светска рата, меморијалним дефилеом „Победа слободе“ отпочела је манифестација „Дани слободе“ и вишедневни културно-уметнички програм. Тако је град Београд обележио два важна датума, 20. октобар 1944. и 1. новембар 1918. године. „Дани слободе“ замишљени су као фестивал позоришта, уличног перформанса, јавних концерата и изложби на отвореном.

Радост Европе у Београду

Београд је од 1. до 5. октобра поново био дечија престоница. По 53. пут велики број малишана из различитих земаља учествовао је на сусретима „Радост Европе“, који су одржани под слоганом „Замислите, децо...“ у част Душку Радовићу, чувеном српском писцу, новинару и уреднику. На тај начин је обележено сто година од његовог рођења.

Богат и забаван програм трајао је пуних пет дана, а најављен је отварањем Међународног ликовног конкурса „Радост Европе“, који превазилази оквире нашег континента и окупља децу света. Другог дана, дечаки и девојчице из 13 земаља, заједно са домаћинима, обучени у костиме и народне ношње продефиловали су центром града. Вијориле су се заставе Немачке, Пољске, Литваније, Мађарске, Бугарске, Норвешке, Словачке, Албаније, Црне Горе, Македоније, Словеније, Босне и Херцеговине, Србије.

Једна од најпознатијих и најстаријих манифестација у престоници одржана је после паузе од две године због пандемије коронавируса.

Аранђеловац: скулптуре у новом сјају

У јединственој галерији скулптура од мермера у парку Буковичке бање у току је детаљна конзервација изложених експоната. Ова галерија оформљена је пре скоро шест деценија у оквиру Симпозијума „Бели Венчац“ и тренутно се у њој налази 78 мермерних радова најпознатијих домаћих и светских вајара. Скулптуре нису оштећене али је с временом мермер примио природну патину, која је морала бити скинута.

Конзерваторске радове, у организацији Народног музеја из Аранђеловца и Смотре „Мермер и звуци“, изводи професор Мина Јовић, са екипом Факултета примењених уметности из Београда. До сада је обрађено 23 експоната а у току су радови на још 12.

Оно што је посебно занимљиво, а до сада није постојало, јесу нове маркер-легенде, које ће бити постављене поред сваке скулптуре. Ова иновација названа „Прочитај-сазнај-сачувај“ омогућиће посетиоцима знатно квалитетније разгледање. Две скулптуре, које привлаче посебну пажњу, већ су откривене. „Сфинга“ (1909) Ивана Мештровића, постављена на улазу у парк-галерију, и скулптура „Лав“ Гинтера Петера постављена 1916. године.

Просечна зарада у августу – 75.282 динара

Према подацима које је саопштио Републички завод за статистику, просечна бруто зарада у августу 2022. године у Србији износила је 103.963 динара, док је просечна нето зарада (без пореза и доприноса) износила 75.282 динара.

Раст бруто и нето зарада, у периоду јануар–август 2022. године, у односу на исти период прошле године, износио је 13,8 одсто номинално, односно три одсто реално.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечне бруто и нето плате за август 2022. године номинално су више за 16,5 одсто, а реално за 2,9 одсто.

Медијална нето зарада за август 2022. године износила је 57.911 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до тог износа.

Нема зиме за Сомборце

Доделом енергетских ваучера од 15.000 динара град Сомбор ће суграђанима са ниским примањима помоћи у финансирању трошкова за отагрев у овој грејној сезони. Ваучери су намењени за плаћање рачуна за утрошену топлотну енергију или за набавку дрва, пелета, брикета.

Право на ову помоћ имају социјално угрожена лица са пребивалиштем на територији града Сомбора, чији нето приход по члану домаћинства у претходна три месеца није виши од 20.000 динара. Такође, услов је и да током ове године нису добили једнократну помоћ за набавку огрева или субвенционисано плаћање рачуна за утрошену топлотну енергију.

За добијање енергетских ваучера грађани могу да се пријаве тако што ће потребну документацију доставити Центру за пружање услуга социјалне заштите града Сомбора.

Конкурсна документација може да се преузме са сајта Градске управе, а рок за пријаву траје док се средства не утроше.

Овај вид бриге за суграђане преузели су још Рума (15.000 динара) и Сремска Митровица (10.000).

Сарадња Покрајинске владе и Удружења научница Србије „СРНА“

Предраг Вулеутић, покрајински секретар за социјалну политику, демографију и равноправност полова, и др Сања Подунавац Кузмановић, заступница Удружења научница Србије „СРНА“, потписали су 13. октобра у Покрајинској влади Протокол о сарадњи.

Овим протоколом уређени су опсег, услови и начин сарадње у циљу заједничких активности на подизању свести и промовисању принципа родне равноправности на територији АП Војводине.

– Протокол о сарадњи подразумева партнерски однос између државних институција и невладиног сектора, у интересу здравог баланса и равноправности полова и допринеће напретку у друштву – рекао је овом приликом ресорни секретар Предраг Вулеутић (на слици).

Др Сања Подунавац Кузмановић је истакла да један од важнијих циљева Удружења научница Србије „СРНА“ јесте да раде на унапређењу положаја жена у науци и просвети, и да ће им оваква сарадња са ресорним секретаријатом помоћи да тај циљ и остваре, односно, унапреде родну равноправност у овим областима.

Ниш: пакети хране за три хиљаде породица

Хиљаду петсто нишких породица добило је пакете, као и стотину породица са територије Гаџин Хана, а остатак је опредељен за Врање, Прокупље, Власотинце и остала мања места, истакла је Александра Савић, председница Удружења Банка хране Ниш.

Иначе, донацију од седам тона храна Нишка банка хране ће преусмерити удружењима која брину о социјално угроженим грађанима. Пакете помоћи са храном добиће 3.000 породица на југу Србије. Укупна вредност намирница коју је добила Нишка банка хране је шест милиона динара а према речима заменице градоначелнице Душице Давидовић, цена једног пакета је 3.000 динара.

Банка хране Ниш основана је прошле године, и ово је трећа акција поделе хране угроженим породицама.

Туризам у експанзији

Број туриста који су посетили нашу земљу од јануара до августа 2022. је за 50 одсто већи у односу на исти период прошле године, саопштио је Републички завод за статистику (РЗС).

У Србији је у првих осам месеци боравило 2.504.076 туриста: домаћих 1.391.580, а странаца 1.112.496. Остварено је 8.005.033 ноћења, што је за 30 одсто више у односу на период јануар–август 2021. године. Бање је посетило 453.662 туриста, планине 551.088, док је 1.566.801 било заинтересовано за остале центре. Из РЗС подсећају да подаци не представљају збир по врстама места, с обзиром да нека подручја припадају истовремено и бањама и планинским центрима.

У самом врху листе је Сокобања са 455.344 посете, следе Врњачка Бања, Копоник и Златибор. Београд је на петом месту (328.663), али је по броју остварених ноћења (1.634.249) у самом врху.

ПОВЕРЕНИЦА ЗА РАВНОПРАВНОСТ ПОВОДОМ ДАНА СТАРИЈИХ

Мост разумевања међу генерацијама

У циљу подизања свести о проблемима који погађају старију популацију, као што су злостављање и занемаривање, у знак захвалности за сва несебично урађена дела како би друштво у којем живимо било одговорно, а у сусрет 1. октобру – Међународном дану старијих особа, повереница за заштиту равноправности Бранкица Јанковић организовала је свечани пријем у Дому Народне скупштине. Такође, изложбом „Мост разумевања – међу-генерацијска солидарност“, која се традиционално одржава поводом тог дана, на симболичан и оригиналан начин показано је какав однос може и треба да буде између „ветерана и поколења“.

– Међугенерациске везе су стуб стабилности сваког друштва, а нашег свакако. Ако покидамо те везе, ишчупали смо корене, уништили смо у великој мери наше ментално здравље. Па хајде да их очувамо – рекла је повереница за заштиту равноправности, објаснивши да је положај старијих у савременом дигиталном добу комплексан, те да је било какво оправдање за непоштовање њихових права неприхватљиво.

Демократичност и отвореност друштва се управо мери његовим односом према најстаријим и најмлађим суграђанима, али и према припадницима мањинских заједница, друштвених група које су чешће изложене погубним последицама и дискриминацији са којом се боримо, закључила је Бранкица Јанковић.

Сплетом активности са истом темом потврђено је да уметност може бити мост међу генерацијама. Два хора – чланова Клуба за старије и гласића ученика ОШ „Дринка Павловић“ – синхронно су извели неколико ванвременских нумера.

Изложба фотографија, литерарних и ликовних радова, дела ученика шестог, седмог и осмог разреда, врло јасно је показала како деца доживљавају солидарност. Текстови, слике и руком насликани цртежи једногласно су поручивали да никако није у реду не поштовати баке, деке, комшије, и да године не смеју бити препрека за дружење, као ни за достојанствен и квалитетан живот. Како је жири истакао, више од 300 пристиглих радова доказ су да су учесници и те како били заинтересовани за ову тему, а по

Свечани пријем у Дому Народне скупштине, обраћање Бранкице Јанковић

три најкреативнија рада из сваке категорије су одабрана и награђена.

Марија Симовић-Максимовић

ФОТО ИЗЛОЖБА ПОВОДОМ МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА СТАРИЈИХ ОСОБА

Лепота старења

Удружење грађана „Снага пријатељства“ – Amity, Фото савез Србије и Популациони фонд Уједињених нација (УНФПА) у Србији отворили су 30. септембра изложбу фотографија на тему „Лепота старења“, у Установи културе Пароброд у Београду.

Фото изложба је резултат конкурса који је удружење Amity у партнерству са Фото савезом Србије, расписало и реализовало у августу 2022. године, поводом обележавања 1. октобра – Међународног дана старијих особа. На конкурс је приспела 471 фотографија 94 аутора, а стручни жири је за изложбу изабрао 75 од 44 аутора из Србије и БиХ.

Ова изложба је специфична по томе што тему старења посма-

тра оптимистички, с циљем да допринесе сагледавању позитивних аспеката трећег животног доба, елиминацији изражене дискриминације, те да промовише значај активног старења.

Борка Јеремић, шефица канцеларије УНФПА у Србији, подсетила је на то да је повећан удео старијих људи између осталог последица здравијег и дужег живота.

– Морамо бити свесни доприноса старијих у нашем друштву кроз непроцењиве ресурсе попут знања, вештина и искуства. Оваквим иницијативама стварамо нове наративе и разбијамо стереотипе о старењу у Србији – поручила је Јеремић.

Надежда Сатариф, председница удружења Amity, подсетила је на доприносе које старији

Добитници награда и похвала, Надежда Сатариф у средини

дају породици и друштву и тиме доприносе одрживом развоју, те указала на неопходност унапређења заштите њихових људских права.

Мирослав Предојевић, секретар Фото савеза Србије, нагласио је да су аутори изложених фотографија подарили лични доживљај стварности везане за људе и

њихова интересовања у позном животној добу.

– Тако и ми можемо да се радујемо лепоти старења коју би свако од нас волео да и сам доживи, као и да се дружи са људима са ових фотографија – рекао је Предојевић.

Изложба је била отворена до 14. октобра 2022. године. **Г. О.**

Регионална сарадња од изузетног значаја

Асоцијација европских пограничних региона (АЕБР), која има 100 чланица и делује као основна платформа за промоцију и саветовање локалних, регионалних, националних и европских креатора политике о питањима везаним за прекограничну сарадњу у Европи, и која представља пограничне регионе, одржала је годишњу дводневну конференцију 29. и 30. септембра у Скупштини АП Војводине. У раду овогодишње конференције АЕБР-а под називом „Нова решења за будућност прекограничних региона“ учествовало је 140 представника из свих европских региона.

Конференцију је отворио Игор Мировић, председник Покрајинске владе, који је том приликом истакао да је регионална сарадња од изузетног

Председник Покрајинске владе Игор Мировић за говорницом

значаја, посебно у неизвесном времену у ком се налази цео свет, и да је ово прилика да се конкретизују нови модели сарадње пограничних региона и на овом и на другим европским просторима.

– Близина и наслоњеност пограничних региона једних

на друге, честа комплементарност привредних и других потенцијала, обострано присуство припадника националних мањина као својеврсног моста повезивања, само су део фактора који ту сарадњу чине лакшом и ефикаснијом – изјавио је председник Мировић и додао

да је заједнички документ о овој сарадњи један од укупно 46 споразума, протокола, меморандума и других докумената које је АП Војводина потписала са 36 региона из 17 земаља широм света и да ови подаци најбоље говоре о нашој отворености како за сарадњу пограничних региона, тако и за регионалну сарадњу у целини.

Председник Скупштине Војводине, Иштван Пастор, навео је као добар пример и сарадњу Србије и Мађарске, у оквиру које је од 2007. до 2019. године реализован 71 пројекат у вредности од 65 милиона евра.

Председник АЕБР-а Карл Хајнц Ламберц изјавио је да АП Војводина већ дуги низ година спада у изразито активне и успешне регионе када је реч о прекограничној сарадњи.

М. Мектеровић

УРУЧЕНИ УГОВОРИ ЗА РАЗВОЈ И РЕВИТАЛИЗАЦИЈУ СТАРИХ ЗАНАТА НА ТЕРИТОРИЈИ ВОЈВОДИНЕ

Најављено доношење закона о занатству

Покрајински секретар за привреду и туризам Ненад Иванишевић, са сарадницима из Секретаријата, уручио је 13. октобра у Покрајинској влади уговоре добитницима средстава по Јавном конкурс за развој и ревитализацију послова који се сматрају уметничким и старим занатима, односно пословима домаће радиности у 2022. години.

Јавним конкурсом, за ову намену усмерено је три милиона динара ка 16 корисника средстава, конкретно, по 1,5 милиона динара за текуће и капиталне субвенције.

Субвенционисани износ је одобрен за опрему у висини од најмање 100.000 до највише 250.000 динара, и за репроматеријал у висини од најмање 80.000 динара до највише 200.000 динара.

Бесповратним средствима се субвенционису предузетници, микро и мала правна лица која се баве традиционалним занатом који подразумева вештину, нарочито ручног рада, као и професију, односно целокупан процес израде уникатних производа и пружања услуга заснованих на традицио-

Покрајински секретар за привреду и туризам Ненад Иванишевић (у средини) са добитницима бесповратних средстава

налним знањима и технологијама, употребом природних материјала и претежно једноставних алата.

– Не одустајте. Знамо да није лако. Овакв програм ћемо имати и наредне године, и уколико планирате нова запошљавања, пружићемо вам помоћ и у средствима намењеним запошљавању. У Привредној комори Србије смо разговарали о иницијативи за доношење закона о занатству, јер

смо једина земља у региону која га нема, а сматрамо да је веома значајан. На иницијативу социјалних партнера ћемо заједно са ресорним министарствима, а у светлу новог закона о социјалном предузетништву, иницирати доношење и тог закона – рекао је овом приликом секретар Иванишевић, додавши да ће се на тај начин боље употпунити законодавни оквир који се тиче ове области.

М. Мектеровић

НОВИ УГОВОРИ ЗА КУПОВИНУ СЕОСКИХ КУЋА

Акција подмлађивања села

Влада Србије обезбедила је бесповратна средства за куповину још 200 сеоских кућа, па ће овај пут 330 одраслих људи и 120 малишана добити своје домове. То значи да ће, према актуелном програму Владе, укупно 130 брачних и ванбрачних парова, 24 млада пољопривредника и 46 самохраних родитеља из читаве Србије бити насељено у 122 села, односно 18 управних округа или 51 јединица локалне самоуправе.

– Пред нама је да населимо 150.000 празних сеоских кућа, то је посао за једну деценију, можда и дуже. Интересовање је огромно, 13 до 15 захтева стиже дневно, на годишњем нивоу то је око 5.000. Настављамо, има-

Са поделе уговора

мо политичку вољу, потврђену и од председника Републике Александра Вучића, затим знање, пуну сарадњу са Српском академијом наука и уметности, али и неопходна значајна

средства која издваја и издвајаће Влада Републике Србије. На нама као Министарству је да тај посао практично одрадим. Ово је мисија која траје и трајаће док се све сеоске

куће не попуне, и ако успемо у том задатку онда смо Србију ставили на ноге – поручио је приликом потписивања нових уговора у Палати Србија Милан Кркобабић, министар за бригу о селу.

Како се истиче, циљ програма није само попуњавање празних кућа, већ и да се поспеше пољопривредна производња, класична и органска, и сточарство, а да се ширењем породица домаћинства активирају. До сада је средствима из овог програма купљена 1.101 сеоска кућа са окућницом у више од 100 јединица локалних самоуправа. Ове године је планирано да се 500 милиона динара искористи за збрињавање младих на селу.

М. Симиновић-Максимовић

Трстеник: прибор за тридесет два основца

Захваљујући дугогодишњој сарадњи Центра за социјални рад у Трстенику са Хуманитарном организацијом „Хелп“ из Краљева, а поводом Дечје недеље која се обележавала од 3. до 9. октобра, и ове године је обезбеђено 32 пакета школског прибора за децу трстеничке општине која су на евиденцији Центра за социјални рад. Сваки од тих основца добио је ранац и пратећи школски прибор, чија је укупна вредност 7.600 динара. Ученици су одабрани према унапред припремљеним критеријумима и списковима, а посебно се водило рачуна да помоћ добију нови корисници у односу на прошлу годину.

Д. И.

ФИНАНСИЈСКА ПОДРШКА ЗА СВРЉИШКЕ ШКОЛАРЦЕ

Брига о деци – помоћ родитељима

Општина Сврљиг кроз разне видове помаже децу у предшколској установи, ученике у основној, средњој школи и студенте завршних година студија, а на тај начин и њихове родитеље.

Наиме, општина Сврљиг из свог буџета плаћа боравак у вртићу за свако треће дете и 20 одсто накнаде за друго дете. Бесплатан боравак добијају деца у статусу социјалне помоћи, а размишља се како да се помогне и самохраним родитељима. Тренутно у вртићу борави око 250 деце и готово да нема листе чекања јер су средствима буџета и државне помоћи дограђене нове радне просторије.

Свим ученицима првог разреда основне школе општина на почетку школске године дарује по пет хиљада динара и комплете прибора за писање.

Сваки од 561 ученика има бесплатну ужину и превоз на целој територији општине.

Средњошколцима који су уписали први разред било ког смера општина обезбеђује месечну стипендију по пет хиљада динара, док траје школска година. За близу двеста средњошколаца обезбеђен је бесплатан превоз без обзира одакле путују, из Ниша, Књажевца и других места.

Још од 2003. године студенти завршних година, који испуне услове по конкурс, примају студентску стипендију.

Кроз сва ова новчана давања велику помоћ имају и родитељи који лакше решавају финансијске потребе из кућног буџета.

У оквиру обележавања „Дечје недеље“ малишани из Предшколске установе „Полетарац“, у пратњи својих васпитачица, посетили су Општину Сврљиг и канцеларију председника општине, Мирослава Марковића (на слици).

С. Ђорђевић

Корист за заједницу

Покрајинска влада организовала је завршну обуку о социјалном предузетништву за представнике локалних самоуправа, привредних субјеката и невладиног сектора у Јужнобачком управном округу 11. октобра 2022. године у Новом Саду.

На обуци је представљен Закон о социјалном предузетништву, као и могућности социјалних предузећа и улога локалних самоуправа у идентификацији социјалних предузећа. Учесници обуке су имали прилику да се упознају и са могућностима финансијске и нефинансијске подршке социјалним предузећима у Републици Србији.

Према речима Бранка Ђурчића, потпредседника Покрајинске владе, Закон о социјалном предузетништву, који је усвојен након десет година и чија примена почиње 15. новембра, обезбеђује да у нашој земљи област социјалног предузетништва и предузећа која послују по том принципу добију системску подршку и механизме који ће им омогућити економски развој.

– Постоји реална потреба да се реше друштвени изазови као што је проблем запошљавања теже запошљивих група, као и одређени еколошки проблеми, а да то буде на предузетнички начин. Решење је у социјалној економији – рекао је Ђурчић.

Он је навео и да Закон јасно дефинише критеријуме које треба да испуни предузеће да би стекло статус социјалног предузећа и предвиђа базу социјалних предузећа у Агенцији за привредне регистре, што ће дати јасну слику о томе ко су социјални предузетници, чиме се баве и на који начин може да им се помогне.

– Социјалним предузетништвом може да се бави онај ко има емпатију према људима који се теже запошљавају, рањивим категоријама, јер у социјалној фирми на првом месту није профит, него решавање друштвеног, социјалног или еколошког проблема – рекао је Ђурчић.

Излагање в.д. помоћнице министра за рад Сандре Грујичић

Сандра Грујичић, в.д. помоћнице министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, истакла је да је на републичком нивоу формиран Савет за социјално предузетништво, те да се интензивно ради на плану развоја таквог предузетништва, односно на проналажењу најбољих решења за оне који су се определили за овакав вид пословања.

– Овде у први план не стављамо економску добит, него корист за читаву друштвену заједницу, а посебно за осетљиве маргинализоване групе – рекла је Грујичић и додала да је циљ да се покрене што већи број социјалних предузећа и да маргинализоване групе буду кључни учесници у њиховом раду.

Покрајински секретар за привреду и туризам Ненад Иванишевић казао је да је идеја да се на основу Закона о социјалном предузетништву упише што већи број предузећа у привредни регистар социјалних предузећа, и да се тако омогући да та делатност, као нови вид економије, постане прихваћена у Србији.

– Када Закон почне да се примењује, вероватно ћемо видети у пракси ствари које треба да исправимо, али самим усвајањем направљен је велики искорак јер се више од десет година чекало на тај закон – рекао је Ненад Иванишевић.

Начелник Јужнобачког округа Милан Новаковић навео је да на територији тог округа тренутно нема много социјалних предузећа, али да Закон о социјалном предузетништву треба да подстакне и омасови овај вид запошљавања.

– Циљ ове обуке јесте да приближимо како привредницима, тако и јавности, шта све то Закон о социјалном предузетништву доноси, које су користи његове активне примене за појединца а које за друштво у целини – рекао је Новаковић.

Члан Градског већа за привреду и туризам Милорад Радојевић истакао је да је, када је реч о социјалном предузетништву, осим финансирања, основни проблем недовољна информисаност, због чега су овакве обуке веома важне.

Он је навео да су овим законом градови добили могућност, чак и обавезу, да помажу и подржавају социјално предузетништво.

– Град Нови Сад ће то урадити. Ми смо већ својим програмима запошљавања у претходним годинама подржали теже запошљиве категорије и издвојили знатна средства за те намене. У процесу израде је План развоја града Новог Сада за период од 2023. до 2030. године, у ком ће социјално предузетништво бити важна ставка, што ће бити основ за буџетску подршку овој области – рекао је Радојевић.

Мирослав Мектерковић

Значај рада удружења грађана

Диана Миловић, подсекретарка Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова, уручила је 21. октобра у холу Покрајинске владе уговоре за унапређење социјалне заштите у АП Војводини. Уговори су додељени на основу завршених јавних конкурса Секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова.

Подсекретарка Диана Миловић (лево)

На основу ових конкурса подељено је 150 уговора укупне вредности 26 милиона динара удружењима грађана за унапређење социјалне заштите и заштите лица са инвалидитетом, борачко-инвалидске заштите, друштвене бриге о деци и популаризације проналатитетне политике, као и равноправности полова.

Приликом уручења уговора представницима ових удружења Диана Миловић је рекла да је ресорни секретаријат препознао значај рада невладиног сектора и допринос који дају свакој од ових области.

– Рад удружења грађана је важан за лакшу и бржу комуникацију са сваком од категорија становништва, за боље мапирање потреба, али и за конкретно решавање проблема – рекла је Диана Миловић. Она је додала да је управо тај значај утицао на повећање буџета за удружења грађана у 2022. години. **М. М.**

МЕЂУНАРОДНИ ДАН СЛЕПИХ – 15. ОКТОБАР

За живот без баријера

Централна прослава поводом Дана белог штапа

Поводом Међународног дана слепих, који се обележава као Дан белог штапа, 15. октобра ове године, у Библиотеци Савеза слепих Србије „Др Милан Будимир“, Савез је организовао централну манифестацију којој су присуствовали представници више министарстава, повереница за заштиту равноправности Браница Јанковић и представници других институција и донатора. Јелена Стојановић, секретар Савеза слепих Србије, објаснила је да Савез има велики број активности које спроводи кроз својих 45 организација с циљем да се побољша и унапреди квалитет живота слепих и слабовидих особа којих у Републици Србији има око 12.000.

– Желимо да поводом Међународног дана слепих укажемо на проблеме слепих и слабовидих о којима не треба да се разговара само данас, већ друштво треба да буде фокусирано на њихове проблеме 365 дана у годи-

ни. Највећи нам је проблем приступачности у смислу физичких баријера, затим тешкоће у вези са запошљавањем, образовањем, као и доступношћу литературе на Брајеовом писму и у аудио облику – рекла је Јелена Стојановић.

Међународни дан слепих, познатији као Дан белог штапа, обележава се од 1992. године, након препоруке УН и Светског савеза слепих и слабовидих особа, кроз организацију различитих манифестација широм земље. Тај дан представља јединствену прилику да се укаже на важност оснаживања организација које заступају интересе својих чланова, да се нагласи значај ове специфичне теме да би се скренула пажња стручне јавности и доносила одлука како би се допринело инклузији слепих особа у живот шире друштвене заједнице и промоцији њихових људских права.

Јелена Томић

Туризам за све

Туристичка организација Београд (ТОБ) и Савез слепих Србије, у оквиру Дана европске баштине, 3. октобра организовали су за студенте Високе туристичке школе, представнике удружења водича, угоститељске раднике и све заинтересоване обилазак специјалне библиотеке за слепе „Др Милан Будимир“ и радионицу под називом „Не тако, него овако!“.

Циљ ове инклузивне туре је био да се ближе представе активности Савеза слепих Србије и библиотеке за слепе, и да се подигне свест јавности о стварању предуслова за туризам доступан свима.

– Амбијенталне туристичке целине треба да буду доступне свим особама, те тако радимо на пројектима инклузије који укључују уклањање физичких баријера и постављање тактилних табли на Брајевој азбуци испред туристичких знаменитости – рекла је том приликом Љиљана Алајбеговић из Туристичке организације Београда.

О сарадњи ТОБ-а и Савеза слепих Србије говорила је и представница Савеза Бранка Бркић, која је нагласила да је за обилазак туристичких дестинација за слепе и слабовиде особе неопходан и добар туристички водич који ће детаљно описати оно што се налази на дестинацији.

Савез слепих Србије и ТОБ су у оквиру Дана европске баштине за слепе и слабовиде особе организовали посету Ботаничкој башти „Јевремовац“ и час историје на отвореном у оквиру кога су обишли споменик Стефану Немањи и Храм светог Саве (на слици).

У ЛЕСКОВЦУ ОБЕЛЕЖЕН ДАН БЕЛОГ ШТАПА

Равноправни чланови друштва

Дан белог штапа, 15. октобар, обележен је и у Лесковцу, центру Јабланичког округа. Тим поводом градоначелник Лесковца Горан Цветановић угостио је представнике Округне организације слепих и слабовидих.

– Изузетно смо поносни на рад овог удружења, јер више од седам деценија успешно испуњава главни циљ око кога се окупило, а то је интеграција особа са оштећеним видом у токове друштва. Обавеза свих нас је да уклонимо све врсте баријера и препрека како би слепи и слабовиди остварили своја права као равноправни чланови наше заједнице, на чему град

Лесковац константно ради – поручио је овом приликом Горан Цветановић.

Ово удружење је пре три године награђено и Октобарском наградом града Лесковца, а локална самоуправа улаже велике напоре да што адекватније одговори на потребе слепих и слабовидих особа и живот им учини лакшим и квалитетнијим. У 2022. за пројектно финансирање области социјалне заштите издвојен је 31 милион динара за 46 удружења међу којима је и Округна организација слепих и слабовидих.

Председник ове организације, Ален Хусић, захвалио је градском руководству на

Пријем код градоначелника Лесковца

залагању и на максималној подршци за све активности. Хусић је навео да је Лесковац лидер у Србији када је у питању постављање тактичних стаза, те да је њихова чланица Симка Голубовић освојила прво место на такмичењу у самосталном кретању.

Д. Коцић

Уметност је одувек била једна од тековина човечанства којој се највише дивимо. О којој год уметности да се ради – сликарству, књижевности, музици, архитектури, свако дело пронађе пут до срца посматрача, буди чула и емоције и, што је најважније, сваком од нас омогућава да га доживимо на сопствени начин.

Снежана Соковић из Београда (SnowyS Art), некада успешни менаџер и комуниколог, одлучила је да после 20 година рада напусти корпоративни свет и посвети се уметности.

Како сте дошли на идеју да почнете да се бавите баш овим видом уметности?

– Идеја је дошла после крстарења Јонским морем и грчким острвима. На Итаки сам ушла у галерију и видела предмете израђене од, како ми кажемо, наплавина. Фасцинирало ме је шта све људи могу да направе од дрвета које је море избацило на обалу, од отпада. Била су то права уметничка дела која су на мене оставила јак утисак. Нисам одмах пресекала и одлучила да ћу се бавити овим али ми је дало идеју, а како сам годинама сакупљала на мору разно дрвеће, камење, шкољке, пало ми је на памет да би од тога могло да се направи нешто лепо.

Како је нешто што је почело као хоби постало посао?

– Да, ово је сада дефинитивно посао, радим пуних осам и улазим у девету годину пословања. Кад сам почињала нисам имала ништа осим воље и материјала које сам пронашла на путовањима, никакво знање ни предзнање, алат, ништа. Кренула сам да радим у свом стану, а како сам од оних који не умеју да штеде, имала сам само неких 100 евра уштеђевине. Од тих пара сам купила мултифункционални алат са више наставака, који и даље имам. Како се развијао посао, али и моја вештина, куповала сам додатни алат па сада имам два циркуларна, убудну тестеру, брусилу, читаву гомилу алата. Прву годину и дуж сам радила у стану и то је било страшно. Сваки пут кад нешто сечем тресе се зграда. То није било фер ни према комшијама, ни према

Урезбарен дух природе и мора

мојим укућанима, а о сређивању куће после тога да не причам. Прашина је летела на све стране. На крају су ми родитељи изашли у сусрет и омогућили да код њих направим радионицу. То је фактички једна шупица коју је мој отац склепао, потом смо је адаптирали, средили и ја ту радим већ годинама. Када је реч о продајном и изложбеном простору, последње три и по године на Дорћолу имам свој студио, а пре тога сам „излагала“ у стану што није био нимало zgodно. Дођу муштерије, муж ми се врати с посла, деца из школе, кућни љубимци скакућу око нас, општа пометња. А због специфичности мојих дела веома је важно да их људи уживо виде, да их узму у руку, тако да је отварање студија било изузетно битно.

Од материјала користите наплавно морско дрво и старо гвозђе, коришћене тканине, канапе... Колико Вам је битан тај моменат неког вида рециклаже?

– Велики сам љубитељ природе тако да ми је то изузетно важно и било ми је додатни покретач кад сам почињала. Сама чињеница да од нечега што је одбацио човек, природа, ја правим неко дело које има своју употребну вредност, улепшава неком животни простор, буди лепе емоције или сећања. То ми пуно значи.

Сви Ваши радови су уникатни ручни рад. Радите искључиво на основу својих идеја или и по наруџбини?

– Углавном радим само по својој идеји. Веома је тешко

радити на основу нечије туђе замисли. Једноставно, свако од нас је личност за себе, са својим схватањима и сећањима, а све то утиче на начин на који ћемо доживети нешто. Пошто поред израде предмета радим и илустрације, једном сам прихватила да урадим илустрације по поруџбини и то није испало онако како су клијенти замислили. Да бих избегла разочарања на том путу, одлучила сам да то више не радим. Евентуално прихватим ако неко изрази жељу да му урадим Земун, Пераст, Истру или нешто слично, ако само каже који мотив жели без било ког ограничења у погледу мог извођења.

Ко су најчешћи купци и где пласирате своје „производе“, ако можемо тако рећи?

– Највећи број купаца долази у студио по препоруци мојих сталних купаца или тако што виде на друштвеним мрежама нешто што им се допадне. И онлајн продаја лепо иде, као и ноћни маркети које посебно волим јер окупе велики број људи. Ту буде и доста странаца који их радо купују као сувенире, тако да мојих радова, иако не радим извоз, има на свим континентима. Додуше, и наши људи их често носе на поклон пријатељима или рођацима из иностранства. Немам амбиције везано за иностранство и за сада сам једино излагала на маркету у Бечу. То се десило случајно кад сам пратила дете на школовање, па смо правиле паузу на пола пута у Бечу, и како се све лепо уклопило решила сам да излажем.

Какви су планови за будућност?

– Пре пар година сам урадила илустрације за руску зимску сагу „Девојка у кули“ и то је било дивно искуство, тако да бих волела да се мало више посветим илустрацијама. И да научим да цртам на графичкој табли јер за сада све радим руком. Када је реч о дрвету, волела бих да имам више времена за велике комаде. Планирам и да у скорје време направим изложбу, али видећемо.

Драгана Лукић Лазовић

У ВЛАДИМИРОВЦУ ИЗЛОЖБА ДАРОВА ЈЕСЕНИ

Дуња и берићетни плодови

Месно удружење жена Владимировца „Вредне руке Баната“ организовало је 9. октобра традиционалну, десету манифестацију „Дуња и јесењи плодови“. Вредне жене из Владимировца изложиле су берићетне плодове јесени, специјалитете од дуње, зимницу, колаче, али и предмете ручне радиности, народне ношње, и тако још једном представиле мултикултуралност којом обилује ово поднебље.

Поред домаћина, своје производе изложиле су и чланице сестринских удружења жена из неколико села у општини Алибунар и шире. Част да отвори манифестацију имала је председница владимировачког удружења Викторија Секешан која је захвалила свима који рад вредних жена овог места здружено подржавају.

Изложбу је пратио и наступ фолклорног ансамбла из Румуније који је употпунио ову приредбу.

Манифестација, коју су подржали општина Алибунар, Тури-

стичка организација општине Алибунар и општински Центар за културу, била је афирмација све распрострањеније дуње коју житељи ове општине све више гаје због пекмеза, слатка,

сокова, очаравајућег мириса али и добре капљице. За посетиоце и госте то је била прилика да виде и пробају много тога и размене искуства, а дугогодишњи ПР удружења

„Вредне руке Баната“, Сандра Мишковић, својим објективом забележила је делић атмосфере која албум овог села чини богатим.

Ференц Косо

САЈАМ ЗИМНИЦЕ У ЦРНОЉЕВИЦИ, СЕЛУ У ОПШТИНИ СВРЉИГ

Сеоске жене чувају огњиште

Поводом 15. октобра, Међународног дана жена на селу, у Црнољевци, селу у општини Сврљиг, одржан је пети Сајам зимнице.

Учеснице Сајма биле су вредне жене са села, ангажоване у пољопривредним газдинствима и задругама. Оне су изложиле тегле ајвара, пекмеза, слатка, џема, меда, салата, паприке, репе, лука. Штандови су били украшени јесењим плодовима, а било је и сврљижких специјалитета.

У присуству бројних гостију и излагача, Сајам је отворила Верица Лазић, саветница председника Републике Србије. Она је пренела поздраве председника Вучића и похва-

лила марљивост жена на селу, наглашавајући колективну одговорност друштва за њихов бољи положај.

Министар за село, Милан Кркобабић, говорио је такође

о положају жена на селу, њиховим обавезама и мукотрпном раду. Према његовим речима, близу двеста хиљада жена старијих од 65 година, углавном са села, нема никаква примања па

се озбиљно размишља да им се обезбеде социјално гарантована примања. То исто важи и за жене у граду. Женама на селу треба стално помагали и помињати их, јер оне чувају своје огњиште, поручио је Кркобабић.

О положају жена на селу, али и наредним задацима, говорили су Милија Милетић, народни посланик, Мирослав Марковић, председник општине Сврљиг, и Татјана Лазаревић, заменица председника Скупштине општине Сврљиг. За све учеснике организатор манифестације, општина Сврљиг, обезбедила је награде и заједнички ручак у просторијама Месне заједнице Црнољевца.

С. Ђорђевић

Херојство за незаборав

После обнове родне куће Милунке Савић у Копривници 2016. године, неустрашиве јунакиње Балканских ратова и Првог светског рата, Центар за културу „Градац“ из Рашке установио је манифестацију „Дани Милунке Савић“ која је ове године одржана од 11. до 13. октобра у Рашки, Јошаничкој Бањи и Копривници.

Председник општине Рашка, Немања Поповић, са представницима локалне самоуправе, положио је у меморијалном комплексу Милунке Савић у Јошаничкој Бањи венац у знак сећања на велику завичајну јунакињу рашког Ибра. Венце су положили и потомци њених ратних сабораца, затим представници Војске Србије, као и чланице удружења жена из Јошаничке Бање и представници завичајног удружења „Милунка Савић“ из Београда. Почаст је одала и књижевница Јасмина Лазаревић, која је објавила четири романсираних биографије о Милунки Савић под именом „Девојка из долине јоргована“. Венце су положили и потомци наше велике хероине, Катарина Николић, праунука рођеног брата Милунке Савић, и Мирослав Савић, њен унук.

Почаст знаменитој јунакињи одао и председник општине Рашка Немања Поповић

За време одржавања „Дана Милунке Савић“, у Дому културе у Баљевцу и Јошаничкој Бањи одиграна је представа за децу „Бајка о мудрој прасету“, док је у меморијалном комплексу Милунке Савић у Јошаничкој Бањи, тачније у њеној соби, организована радионица за децу под називом „Врлина у невољи заблеста“, у којој су учествовали ученици ОШ из Јошаничке Бање. У бањском

Дому културе „Миломир Главчић“ одиграна је и монодрама „Књига о Милутину“ у извођењу нашег познатог глумца Ненада Јездића.

Поред представљања романсираних књиге о Милунки Савић, I-IV, књижевнице Јасмине Лазаревић у Центру за културу „Градац“ у Рашки, у галерији овог културног центра отворена је изложба посвећена ђенералу Божићу П. Терзићу, која још траје.

Последњег дана овогодишњих „Дана Милунке Савић“, на платоу меморијалног комплекса подигнутог у спомен на херојство Милунке Савић, „Девојке из долине јоргована“, одржан је парастос палим борцима у ратовима 1912–1918. да би потом била организована пешачка тура до родне куће Милунке Савић у Копривници.

Миле Јаснић

УСТАНОВА ЗА ОДРАСЛЕ И СТАРИЈЕ У ЛЕСКОВЦУ ОБЕЛЕЖИЛА СВОЈ ДАН

Топли дом за 180 корисника

Установа за одрасле и старије Лесковац недавно је пригодном свечаношћу обележила 58 година рада. Окупили су се пријатељи, сарадници, запослени и корисници и, након паузе од две године због короне, поново прославили рођендан.

Директорка Установе за одрасле и старије Лесковац, Гордана Савић, подсетила је да је ова установа на почетку имала четворо запослених и шесторо корисника.

– Данас смо прерасли у институцију која збрињава 180 лица. Стално радимо на развоју нових услуга, проширењу капацитета, имплементацији пројеката побољшања инфраструктуре. У томе нам је веома зна-

чајна подршка и сарадња коју добијамо од ресорног Министарства и локалне самоуправе – казала је директорка Савић.

Честитку за рођендан упутио је и градоначелник Лесковца Горан Цветановић, који је нагласио значај једне овакве установе за град и окружење. Он је нагласио да локална самоуправа препознаје значај ове установе и да им увек пружа подршку у раду.

На пригодној свечаности градоначелнику Лесковца Горану Цветановићу уручена је посебна захвалница за дугогодишњу успешну сарадњу, а захвалнице су додељене и установама, појединцима и медијима са којима овај колектив сарађује. **Д. Коцић**

Директорка Установе, Гордана Савић, и градоначелник Лесковца, Горан Цветановић

ИГРАЈТЕ ПРОТИВ
СТРАХА И
УСАМЉЕНОСТИ

Вечна радост плеса

Када кажемо „плес“ прва асоцијација су скоро увек млади разиграни људи који се крећу радосно, енергично у неком ноћном клубу. Плес није нешто што ћемо одмах или уопште везати за старење. Напротив, углавном мислимо да је то једна од оних ствари којих се у неком тренутку морамо одрећи. „Престар сам за плес“, „једва устанем и ходам, како ћу да играм“, све су легитимне примедбе али, кажу лекари – бити стар заиста нема везе са нашом способношћу да плешемо.

Као што смо много пута овде писали, превенција је важан део процеса старења. Вежбање и физичка активност помажу да ум одржимо оштрим, а тело здравим. Уз социјалне везе и ангажовање, то је златни стандард препорука за смањење ризика од многих болести и деменције.

Плес као опција која садржи све поману погодности, без обзира на то што је многи сениори не узимају ни у разматрање, већ неко време је „на радару“ стручњака за старење. Јер – и телу и мозгу је потребна вежба, треба их разрадити. А плес, у коме морамо запамтити кораке и превести их у мистерију покрета, један је од најбољих тренинга које наш мозак и тело могу да добију.

Осећај благодатања кључан је за оптимално здравље и често се не може испунити само здравом исхраном и вођењем здравог начина живота. Он захтева и ангажовање у активностима које инспиришу осећај среће, стварање добрих друштвених веза и позитивно размишљање. На овом месту је важно сетити се колико је некад тешко пронаћи изворе мотивације у старости.

У том смислу плес је моћно, мада недовољно цењено средство у борби против старења. Поред тога што је одлична вежба за мишиће и срце, што може побољшати метаболизам и равнотежу, те јачање мисао-

них процеса попут пажње и памћења, плес за неке људе може бити физичко и емоционално буђење. Задовољство животом расте кроз бављење плесом, као и самопоуздање, повезаност са собом и са другима. Када плешете, ништа није важно осим радости игре и кретања.

Доктори Аманда Хабуш и Марк Флојд са Универзитета у Невади спровели су истраживање у неколико домова за пензионере који су имали плесне програме. Многи корисници са поремећајима расположења показали су побољшање након само две недеље игре. Осећали су се мање депресивно и стресно, са мање анксиозности и проблема са несаницом.

Игра има много користи и веома мало недостатака, а генетске студије су отишле толико далеко да су утврдиле да плесачи имају повишен ниво активних гена који регулишу серотонин („хормон среће“), што их чини далеко друштвенијим. Познато је да су час плеса или игранка одлично место за упознавање нових људи и стицање пријатеља што опет подстиче друштвено благастање и учешће у здравијим активностима. Једна од најбољих ствари на таквим местима и јесте то што ћемо упознати истомишљенике својих година. А то значи бољу мотивацију, независност, мање анксиозности и обично много забаве.

Плес буди различита чула и повезује покрет са музиком, а ритмови, каже дозна наука, стимулишу подручја мозга позната још као „центри за награђивање“. У тим ситуацијама организам производи допамин који утиче на срећу и благастање, као и на кретање и размишљање. Те комбиноване предности нуде јединствену активацију мозга која се не може добити у теретани.

Ако и даље нисте убеђени, ево неколико података из American Journal of Preventive Medicine. Старије особе које су редовно

плесале имале су 46 одсто мањи ризик од умирања од срчаних болести од оних који су плесали ретко или никада. Активности засноване на плесу, без обзира на то да ли је народни или класични, смањиле су падове за 31, а ризик од пада за 37 одсто код старијих особа. Тренинг равнотеже из плеса помаже особи да брже реагује како би спречила пад ако изгуби контролу док хода. Лечење засновано на плесу довело је до значајног смањења бола код људи који пате од поремећаја метаболизма, док су старије особе са артритисом имале мање болова у коленима и куковима након редовних 45-минутних часова терапије плесом.

Као што смо рекли, поред ових медицинских, плес има изузетно важних друштвених аспеката, који нас повезују са сопственом прошлошћу, са колективном прошлошћу и са људима око нас. Због тога и постоји у свакој култури, свуда широм света.

Осим самог плеса, излазак на плес је такође одличан тренинг. Имати друштвене обавезе значи направити распоред и припремити се за њега, што је добра ментална вежба.

Упознавање нових партнера за игру, разумевање њихових потреба и ограничења и усклађивање са њиховим стилевима чини да наш мозак активно ради. У томе, плес је као свака врста социјализације у којој се морамо прилагођавати и вежбати емпатију. А то је више од вежбања, наравно, то је оно што нас одржава.

И изнад свега, плес је забава, а забава је важна. Она повезује људе и гради заједницу. Како би рекао стари песник Руми: где год плесач крочи, из прашине извире живот. Чак иако мислите да нисте рођени као играч, довољно је да се смејете, да сте задовољни, срећни. То је ионако све чему тежимо.

М. Јовановић

Будућност тежа од садашњости

Први пут у историји они који су навршили 65 година су многобројнији од петогодишњака и млађих

Пандемија коронавируса је углавном протутњала, а оно што се после ње дешава у свету није баш весело: рат у Украјини, успоравање глобалне и локалних економија, стагнација зарада, велики поремећај у дистрибуцији енергената и галопирајућа инфлација повећавају егзистенцијалне бриге оних који су у оваквим ситуацијама најрањивији: пензионера.

Којих је све више. Како је констатовано на овогодишњем Светском економском форуму, први пут у историји они који су навршили 65 година су многобројнији од петогодишњака и млађих. То прати и констатација да свет једноставно није припремљен за реалност дуговечности која је без преседана, а то поготово нису пензијски системи у највећем делу света.

Због тога је са додатном пажњом дочекано овогодишње, 14. по реду, рангирање тих система припремљено у „Мерсеру“, реномираној глобалној кући за финансијски консалтинг (са укупно 25.000 запослених), чији су експерти анализирали 44 пензијска модела са разних страна планете, а који обухватају 65 одсто светског становништва.

Већ на самом почетку „Мерсер“ указује на нови глобални тренд: све више послодаваца напушта пензијске програме са „утврђеним бенефитима“ и прелази на систем „утврђених доприноса“, што је за будуће пензионере неповољније јер ствара услове да будућност буде тежа од садашњости.

Најздравији пензијски систем на Исланду - Рејкјавик

Извештај прати и напомена да је свако рангирање појединачних система у начелу спорно, јер је сваки систем резултат различитих економских, социјалних, политичких и историјских околности. Последица тога је да неки систем, ма како високе оцене добио, не може у целини да се „пресади“ у неко друго друштво.

Ту чињеницу експерти „Мерсера“ су релативизовали тако што су сваки систем бодовали поенима од 1 до 100 у три категорије: одрживости, адекватности и целости. Укупан збир бодова потом је одређивао ранг сваког појединачног система.

У том погледу није било изненађења: прво место је, као и лане, заузео пензијски систем Исланда, острвске државе на граници Атлантског океана и Северног леденог мора, која има само око 366.000 становника.

Исланд је у поменутом елементу који су оцењени као „здрави“ коктел пензијских решења за јавни и приватни сектор, добио укупно 84,7 бодова. Ова земља је иначе први пут

обухваћена „Мерсер“ студијом прошле године и одмах је избила на прво место.

На другој и трећој позицији, на којима су биле и лане, налазе се пензијски системи Холандије (84,6 бодова) и Данске (82). Следе Израел (79,8), Финска (77,2), Аустралија (76,8), Норвешка (75,3), Шведска (74,6). У друштву првих десет су и Сингапур (74,1) и Уједињено Краљевство Велике Британије и Северне Ирске (73,7).

Швајцарска, која је европски синоним за уређено друштво је тек на 11. месту. Највећа економија света, Сједињене Државе, је 20. са резултатом 63,9, док је систем највеће европске привреде, Немачке, на табели „Мерсера“ седамнаести (за три места ниже него прошле године).

Најбоље оцењен пензијски систем Азије је сингапурски, на 9. месту, док је друга економија света, Кина, рангирана као 36.

Овога пута најлошије је оцењен пензијски систем Тајланда, који се, међутим, из године у годину побољшава.

Овогодишњи извештај препоручује да се готово свугде

навише помери граница за завршетак радног века и одлазак у пензију, како би се ублажиле последице повећања удела „седокосих“ у укупном становништву, растуће задужености држава и ниских стопа рађања.

Кад је реч о демографији, службе Уједињених нација предвиђају да ће удео старијих од 65 у светском становништву са 9,7 одсто ове године до 2050. нарасти на 16,4 процента.

Новост у овогодишњем извештају јесте напомена да се у многим земљама све више младих опредељује за високо образовање, због чега се нешто касније појављују на тржишту радне снаге. То је, према оцени Дејвида Нокса, главног аутора овогодишњег извештаја, додатни аргумент за продужавање радног века јер „не може се радни век започети касније, а да се не промени и време за одлазак у пензију која ће се, због продужавања очекиваног животног века, примати дуже. Нешто у овој једначини мора да се промени“.

М. Бекин

ОБЕЛЕЖЕН ДАН ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА НИША

Главни циљ – бољи стандард

Удружење пензионера града Ниша обележило је 10. октобра 76 година рада. За протеклих седам и по деценија организација се најчешће бавила питањима важним за бољи положај свог чланства. Тај задатак остаје приоритет и у наредном периоду, поручио је Властимир Гоцић, председник Удружења нишких пензионера.

На свечаности и забави организованом овим поводом било је гостију из пензионерских удружења готово свих округа југа и југоистока Србије, као и из градова са којима се нишко удружење побратимило. Обележавању Дана пензионера присуствовали су и челници свих општина града Ниша

Председник нишких пензионера Властимир Гоцић подсе-

Обраћање председника нишких пензионера, Властимира Гоцића, гостима на свечаности

тио је да је брига о стандарду увек била у центру активности организације, али се водило рачуна и о активностима које доприносе здрављу и бољем расположењу најстаријих.

Између две годишњице организовано је много излета, спортских сусрета и опоравака у бањама. Нишко удружење већ годинама омогућава свом чланству повољне позајмице. Тако је

и ове године више стотина пензионера узело по 15.000 динара које ће враћати шест месеци, без камате. Подељени су и прехранбени пакети свим члановима удружења. Брига о социјално најугроженијим и болесним члановима и убудуће ће бити један од важних задатака, рекао је Гоцић.

Представник Удружења пензионера Крушевца, у име градова побратима, нагласио је да је нишко удружење свима пример и узор како се организује и води брига о члановима.

И ово окупљање је протекло у лепој и веселој атмосфери. Најстарији суграђани су уз песму и игру обележили дан своје организације са жељом да се и идуће године живи и здрави понови виде. **Љ. Глоговац**

СЕДАМНАЕСТА СМОТРА ХОРОВА
УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ

Натпевавање на Палићу

У организацији Савеза пензионера Србије и Градског удружења пензионера Суботице, 6. октобра у прелепом амбијенту Палићког језера одржана је XVII смотра хорова пензионера Србије. На овој културно-уметничкој манифестацији учествовало је једанаест хорова: из Суботице, Сремских Карловаца, Новог Сада, Шида, Ниша, Лесковца, Панчева, Вршца, Ковачице, Сремске Митровице и Зрењанина.

Смотра је први пут имала такмичарски карактер. Прво место освојио је хор Градског удружења пензионера из Ниша, друго место хор из Новог Сада, а треће хор из Лесковаца.

Градско удружење пензионера Ниша биће уједно и домаћин следеће смотре хорова.

М. М.

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА „ПЕК” ИЗ КУЧЕВА

Добра сарадња са комшијама

Удружење пензионера „Пек” из Кучева основано је у фебруару прошле године и за кратко време проширили су и обавили низ активности. Од четири хиљаде пензионера, колико живи у општини испод Хомоља, 1.580 поседује чланску карту удружења. У свакој од 21 месне заједнице основана је организација. На челу овог удружења је председник Новица Булајић. Са активностима у протеклом периоду упознао нас је потпредседник Удружења, Чедомир Бутановић.

– Пре годину и по дана одржана је Оснивачка скупштина, извршене су промене у односу на протекли период све у циљу одговорнијег и ефикаснијег рада и проширења активности. Успостављена је сарадња са удружењима из Голупца и Великог Градишта и одржана свечана окупљања у Кучеву и у Равништарки, излетишту са познатом пећином. Организовано је шест једнодневних излета са око 300 пензионера до наших познатих бања и манастира. Посетили смо „Смедеревску јесен” и вински вашар у

Заједничко дружење пензионера Кучева, Великог Градишта и Голупца

Тополи, а у плану је излет и дружење у Великом Градишту – каже Бутановић.

Посредством Фонда ПИО у бањама борави 38 пензионера, од 62 колико се пријавило.

– Имамо добру сарадњу са локалном самоуправом од које смо добили 300.000 динара за организацију свечаности и плаћање текућих трошкова. Набављено је 280 тона угља, дрва, основних намирница и зимнице. Средства од прикупљене чланарине искоришћена су за помоћ болесним и изнемоглим лицима, којима се посвећује велика брига – наводи потпредседник пензионерске организације Кучева, Чедомир Бутановић.

М. Ашковић

Деценије у служби пензионера

Пригодним културно-уметничким програмом одржаним на Тргу културе, у којем је наступио и КУД „Доња Јасеница“, Општинска организација пензионера Смедеревске Паланке прославила је 75 година постојања и рада. Поздрављајући пензионере и госте, Слободан Б. Пантић, председник паланачких пензионера, подсетио је на почетке рада ове пензионерске организације, основане давне 1947. године.

Тада се у Смедеревској Паланци оснива прва подружница пензионерских радника и службеника, која је веома успешно пословала. Тако је, на пример, деведесетих година изграђена стамбена зграда са 32 стана за пензионере и простором за рад организације, забаву и дружење људи трећег доба. У том

периоду подељено је 130 старова пензионерима, а отварају се клубови по селима и успоставља се сарадња са пензионерима из Вршца, Инђије Ковина, Аранђеловца, додао је Пантић.

Слободан Б. Пантић

Наступ фолклорне секције КУД „Доња Јасеница“

Број чланова је стално растао, формира се КУД „Доња Јасеница“, затим ш а х о в с к а екипа која је Удружењу донела велики број признања и пехара.

– Надамо се да ћемо уз подршку Савеза пензионера Србије имати снаге да истрајемо у својим захтевима и да ћемо у наредном периоду имати боље

пензије, боље услове живота за наше чланове, а да ће локална самоуправа наставити да нам помаже – истакао је Слободан Б. Пантић.

Поводом јубилеја, први човек паланачких пензионера уручио је захвалнице проф. др Андреји Савићу, председнику Савеза пензионера Србије, затим представницима удружења пензионера и организација, истакнутим појединцима, као и председнику општине Смедеревска Паланка, Николи Вучену. Додељене су и златне плакете,

за изузетну сарадњу и залагање у раду.

Један од пензионера, Живорад Мића Стевановић, песник, пригодним стиховима поздрављив је све награђене, пензионере и госте:

„Нема лепшег тренутка на свету, кад пензионер добије плакету, за заслуге и за своје знање, кад добије највише признање. Радио је кроз свој живот цео, радост рада увек је волео, и сада је његова порука – рад је радост а никако мука“.

Сл. Костантиновић

ГУП СОМБОР ОБЕЛЕЖИО МЕЂУНАРОДНИ МЕСЕЦ СТАРИЈИХ

Добро дошли, драги гости

Октобар је посвећен старијој популацији, па је и ове године Градско удружење пензионера Сомбор у својим просторијама поткрај самог месеца тим поводом организовало занимљиву и садржајима разноврсну дводневну манифестацију.

Најпре су на свечаној приредби наступили ученици Основне школе „Братство јединство“, вишеструко награђени ђаци Музичке школе „Петар Коњовић“, књижевница Теодора Зорић, а наравно и овом приликом програм је

зачинио хор Градског удружења пензионера под диригентском палицом Илоне Видаковић.

Одмах сутрадан, успешно је организован мини сајам отвореног типа, за све заинтересоване суграђане. Године живота нису биле битне.

Ирена Живановић, председница ГУП Сомбор, наглашава да је то само доказ да су просторије сомборског Удружења пензионера свима широм отворене.

– Међународни месец старијих особа, октобар, само је

симболично потврдио нашу првенствену жељу да будемо добри домаћини. Радујемо се сваком концерту, књижевном сусрету, изложби, и све то ћемо надаље сваког месеца приређивати у сарадњи са градском управом која је изразила добре намере да подржи наше активности. Амбиције једнако одлазе и на адресе свих појединаца, удружења и организација које испоље вољу за сарадњу. Добро дошли, драги гости из свих крајева Србије у наше просторије на адреси Венац

**Уз осмех све је лако:
Ирена Живановић,
председница ГУП Сомбор**

војводе Петра Бојовића 20, у том вашем и нашем Сомбору – поручила је Ирена Живановић, председница ГУП Сомбор.

С. Стричевић

ПИРОТ

Друже се и путују

Пензионери Тигра су овог лета и јесени организовали бројна путовања и дружења. Најпре обиласке неких историјских места у Србији, а затим и путовања у Бугарску, Македонију и Грчку.

Прво су посетили омиљено излетиште Пироћанаца – Врело (на слици) и манастир Св. Богородица, затим манастир Св. Ђорђе недалеко од Темске, а тридесетак пензионера попело са и на врх Бабин зуб на Старој планини. Путовало се увек уз музику, а често и уз звуке хармонике, а испред хотела „Бабин зуб“ развило се и коло.

Са пријатељима из Општинског удружења пензионера у Димитровграду, Тигрови пензионери су организовали посету пензионерима из суседног градића Сливница у Бугарској, а затим су посетили и Софију.

– Почетком октобра ишли смо на дводневни излет до Грчке, посетили Солун и српско војничко гробље Зејтинлик. На повратку из Грчке свратили смо у Струмицу и Дојран у Македонији, а затим се преко Бугарске вратили у Пирот пуни утисака – каже Момчио Антић, председник Подружнице Тигрових пензионера, и најављује скору посету Охриду, Струги, Св. Науму и Битољу.

С. П.

БЕЛА ПАЛАНКА

Симултанка са основцима

У сарадњи са Основном школом „Љупче Шпанац“, а у склопу обележавања деचे недеље, Удружење пензионера „Курило“ из Беле Паланке, на челу са председником Марином Стојадиновићем, организовало је шаховски турнир. У просторијама удружења одржан је мини турнир – симултанка између чланова удружења и основаца поменуте школе. По завршетку турнира организовано је дружење младости и искуства. Догађај је обележила и телевизија из Беле Паланке а присуствовала је и директорка основне школе.

М. С.

ЗРЕЊАНИН

Обишли западну Србију

Удружење зрењанинских пензионера „Граднулица“, које је основано пре осам година, организовало је 29. септембра излет за своје чланове.

Како јавља Данило Вукић, члан Управног одбора овог удружења, на екскурзију је ишло 54 члана на челу са Добривојем Михајловим, председником Удружења. Посетили су манастир Трношу у селу Коренита у близини Лознице, а затим и Тршић, родно место Вука Караџића.

– Приликом посете Трноши упознали смо се са историјом манастира, а касније су нас монахиње почастиле добром

ракијом. У Тршићу нас је дочекао кустос Културног центра из Лознице Мирослав Терзић и упознао са овим културно-историјским комплексом. После тога смо посетили и Бању Ковиљачу, ручали а затим прошетали прелепим парком. Сви путници су уживали у излету, а путовање аутобусом је протекло уз песму и „живу“ музику. Презадовољни и весели стигли смо у наш Зрењанин – сажето описује утиске са екскурзије Данило Вукић.

М. М.

МИРИЈЕВО – БЕОГРАД

Како дочекати и преживети старост

У склопу редовних активности, Удружење пензионера насеља Старо Миријево „Треће доба“ организовало је 29. септембра, у сарадњи са Центром за едукацију и истраживање здравља Београд, предавање на тему – Како дочекати и преживети старост (на слици). Предавачи су били проф. др Мирјана Јањанин и проф. др Викторија Цуцић. Поред чланова удружења, предавању су присуствовали и представници општине Звездара, чланови Општинског већа Душан Игњатовић и Михајло Мaziћ.

– После предавања, у сарадњи са Волонтерским центром Звездаре, организован је одлазак у Пан театар где смо одгледали представу „Генерална проба живота“ – каже председник Удружења, Душан Матић.

Д. М.

ВАЉЕВО

Пријем за пензионере

Поводом обележавања Међународног дана старијих особа, 1. октобра, градоначелник Ваљева, Лазар Гојковић, са сарадницима примио је представнике удружења пензионера.

Челници града разговарали су са представницима Покрета трећег доба, Удружења пензионера града Ваљева, Удружења инвалида пензионера, Удружења „Спорт за све“, Удружења пензионера „Крушик“ и Удружења пензионера Планинарског друштва „Маглеш“.

На пријему се чуло доста корисних предлога. Бесплатан превоз за приградске, а не само за градске линије, отварање амбуланти, пешачких и бициклических стаза, само су неке од иницијатива које су покренуте.

Градоначелник Ваљева поручио је најстаријим суграђанима да ће покушати заједничким снагама да реше проблеме са којима се суочавају најстарији суграђани. У разговору са представницима удружења старијих особа, градоначелник је изразио задовољство због завршних радова на Геронтолошком центру, који ће према његовим речима бити на понос свих грађана Ваљева.

Г. О.

СВРЉИГ

Дружење малишана и бака и дека

У оквиру обележавања 1. октобра, Међународног дана старијих, и Дечје недеље, у Клубу Удружења пензионера Сврљиг организован је

сусрет најстаријих и најмлађих суграђана. Око 20 малишана из Предшколске установе „Полетарац“ посетило је баке и деке. Малишани су за ову прилику рецитовали песмице за своје домаћине, а домаћини су им узвратили гостопримством.

Овакви сусрети су постали традиционални а одржавају се поводом датума значајних и за једну и за другу генерацију. Међугенерацки сусрети отварају многе теме, јер се у разговорима роде разне идеје везане за срећније детињство и дубоку старост.

С. Ђ.

НИШ

Посетили најстарије чланове

Руководство Удружења пензионера Полицијске управе Ниш обишло је крајем септембра своје старије чланове. Посебну пажњу указали су Миломиру Крстићу Мики, некадашњем домару тадашњег СУП-а.

– Миломир Крстић је рођен 1928. године, и у Нишу је можда једини живи логораш из Другог светског рата и заиста заслужује посебну пажњу – каже председница Удружења, Живана Спасић (на слици са Миломиром Крстићем).

Наиме, Миломир Крстић је као четрнаестогодишњак заробљен и задржан у злогласном нишком логору на Црвеном крсту, и учествовао је у чувеном покушају пробоја логораша 1942. године. Иако има 94 године, чика Витомир је веома виталан и доброг здравља

Пензионери Полицијске управе Ниш организовали су 13. октобра излет по Пиротском округу, који ће, кажу, бити запамћен као један прекрасно организован и испуњен дан.

Г. О.

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Други у Врњачкој Бањи

Екипа Општинске организације пензионера Смедеревске Паланке постигла је сјајан успех на Петнаестој олимпијади спорта, здравља и културе трећег доба у Врњачкој Бањи. Од 102 екипе, спортисти – пензионери из града на Јасеници у саставу: Радослав Лекић, Верка Петровић, Станко Илић, Радмил Ивковић и Драгутин Гута Димитријевић, освојили су друго место. Поред тога, Паланчани су освојили и треће место у брзом ходању, односно четврто у шаху.

За освојено друго место добили су пехар и „споменак“, а у Врњачкој Бањи их је посетио Слободан Б. Пантић, председник паланачких пензионера, који је у Смедеревској Паланци приредио пријем за спортисте, честитао им на успеху и наградио их захвалницама. Иначе, Паланчани су имали исти број бодова као и екипа Ковачице, али је њима припало прво место због година.

Сл. К.

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ОПШТИНЕ КЊАЖЕВАЦ

Пакети најугроженијима

Уз помоћ средстава Фонда ПИО, Удружење пензионера општине Књажевац и ове године ће вршити расподелу пакета социјалне помоћи најугроженијим пензионерима.

Пријаве за ову помоћ примају се у Удружењу до 5. новембра. Основни услов је да пензионер има пребивалиште на територији општине Књажевац и да му пензија није виша од 16.884,94 динара.

– Уз пријаву треба поднети чек од пензије, личну карту и потписати изјаву о броју чланова домаћинства. Комисија ће направити прелиминарну ранг листу, а после разматрања приговора на листу, вршиће се расподела пакета – рекао је Радомир Вељковић, председник Удружења пензионера општине Књажевац.

Пакети ће бити у вредности од око 3.000 динара а садржаће најосновније животне намирнице и средства за хигијену.

Поред ове активности, књажевачки пензионери су учествовали у бројним дешавањима у протеклом периоду.

КУД Удружења пензионера општине Књажевац „Сунчана јесен“ наступао је на „Михољским сусретима села“, који су ове године одржани у Кални, Минићеву и Валевацу. Такође, у селу Витковац, на Тимочким данима ораха, књажевачки пензионе-

КУД „Сунчана јесен“ на „Михољским сусретима села“ у Кални

ри су показали како се чувају обичаји и традиција свог краја.

У оквиру Европске недеље спорта, која је одржана и у Књажевцу, пензионери су се надметали у бојању, а такмичењу су се придружили и малишани из вртића „Снежана“, чланови Удружења мултипле склерозе, Удружења родитеља деце и омладине са инвалидитетом „Свитац“, Удружења пара-

плегичара Књажевац, као и боћарског клуба „Промина“ из Књажевца.

Удружење чува и сећање на важне историјске датуме, те су тако, полагањем венца на Споменик слободе у центру Књажевца обележили 78. годишњицу ослобођења Књажевца у Другом светском рату, а пошта погинулим борцима одала је и у Кални.

И. Вуликић Вучић

ПЕНЗИОНЕРИ СА НОВОГ БЕОГРАДА НЕ ХАЈУ ЗА ГОДИНЕ

„Клуб 80+“ – духом млади

Сваког четвртка од 10 до 12 часова у Месној заједници Сава у „Насељу сунца“ – Блоку 45 у Новом Београду пензионери, комшије и пријатељи састају се и анализирају актуелне дневне теме, евоцирају догодовштине а најчешће догађаје из вишегодишњих боравака у Пролом бањи. Састанци су већ традиција јер се у „центру центра“ насеља састају код „Даче“, у малом ресторану где се углавном окупљају пензионери на ручковима или да у порцијама однесу кувано јело кући. За састављеним столовима окупи се двадесетак пријатеља, кафенишу или пију чај, седе и причају: најстарија Фанита Мутавџић,

Ветерани дружења – летњи састанак код „Даче“

затим Маца Стојановић, Вера Бједов, Мила Бек, Сокица и Зорица, Стана, Босиљка – Боса, Вера Сремица што лепо пева, две Раде – једна „Старобеограђанка“ и друга из Бијељине, Вера Словенка, две Мире, Теодора, Душко, Аца, Божа, Милош, Миле.

То су најредовнији гости, незванични чланови „Клуба 80+“, имена везаног за њихове крштенице. И сви су пензионери, и сви се друже као и у Пролом бањи где су се упознали на рекреацијама и лечењу. Маца је „рекордерка“ у бањању – два пута годишње, у

мају и септембру, она иде у Пролом, рекорд држи јер њена бањања имају стаж од скоро тридесет година. Она је прославила деведесети рођендан, рођење праунука а и завидан изглед веселе, чиле, насмејане и понекад расположене играчице кола уз хармонике Дулета и Драгана који повремено, на позив, гостују, свирају и певају са Сокицом уз њене даире. И слика коју смо одабрали говори о дружењу времешних пензионера. Њихови растанци када се усред дана „огласи фајронт“ постају и договори за следећи састанак јер следећи четвртак брзо дође.

М. Гарић

Подаци о стажу у М-4 пријави

? Х. Т., Медвеђа: Увидом у матичну евиденцију Фонда ПИО видео сам да ми недостају неке године стажа (недостаје М-4 образац), иако сам за те године био пријављен код послодавца. Како да проверим имам ли заиста тај стаж осигурања?

Одговор: Уколико немате регистроване пријаве М-4 за неке године, односно за неки период осигурања, то може значити да послодавац није уплатио доприносе или да није предао пријаве М-4 Фонду као доказ о уплати на

основу кога су се уносили подаци до 2020. године. Потребно је да код послодавца проверите да ли је платио доприносе, односно да ли је Фонду поднео пријаве М-4 за те периоде, тј. за године које недостају у листингу.

Туђа помоћ и нега – контролни преглед

? А. Ц., Севојно: Корисник сам новчане накнаде за туђу помоћ и негу по решењу Фонда од 15. 11. 2021. године, контролни преглед ми је заказан за новембар 2022. године. Шта ми је потребно од документације за контролни преглед, коме најпре треба да се обратим?

Одговор: Фонд ПИО по службеној дужности шаље позив кориснику коме је решењем Фонда признато право на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица, са обавезом контролног прегледа. Позив ће

Вам бити послат препорученом поштом на кућну адресу.

У позиву ће бити наведен заказани термин за контролни преглед, као и документација коју би том приликом требало да донесете.

Право на рад корисника новчане накнаде

? Т. Ђ., Београд: Да ли лице које је инвалидски пензионер и прима накнаду за туђу помоћ и негу може да се повремено радно ангажује на пословима књиговође?

Одговор: Инвалидски пензионер може ући у осигурање по основу обављања привремених, повремених или уговорених послова, али не и по уговору о раду.

Потписивањем уговора о раду инвалидски пензионер се

позива на преглед ради утврђивања промене у стању инвалидности, што може имати за последицу престанак права на инвалидску пензију. Ако се, без оправданих разлога, не одазове позиву, исплата инвалидске пензије се обуставља.

Стаж за време проведено на евиденцији НСЗ

? Т. Р., Бечеј: Примам новчану накнаду од Националне службе за запошљавање, пошто је фирма у којој сам радила отишла у стечај. Шта треба да прикупим од доказа да би ми овај период био уписан у радни стаж?

Одговор: Јединствену пријаву (пријава на осигурање/одјава са осигурања) за кориснике новчане накнаде подноси искључиво Национална служба за запошљавање, која има и обавезу да уплати доприносе за тај период.

Дакле, све се обавља по службеној дужности.

Уколико у матичној евиденцији нису регистроване пријаве података о стажу и заради, Фонд ПИО ће их прибавити службеним путем од Националне службе за запошљавање.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

Из инвалидске пензије у старосну – не може

? Ч. П., Лесковац: Инвалидски сам пензионер већ неколико година. Да ли могу из садашње инвалидске пензије са навршених 65 година живота да остварим право на старосну пензију (имам 20 година и осам месеци радног стажа)?

Одговор: Према важећим прописима из пензијског и инвалидског осигурања, не постоји могућност да корисник

инвалидске пензије кад напуни одређене године живота стекне статус корисника старосне пензије.

Услови за пензионисање у 2022. години

? З. Ш., Београд: Какви су услови за пензионисање мушкарца који има 41 годину стажа и 61 годину живота?

Одговор: Према одредбама Закона о ПИО, услов за стицање права на старосну пензију за осигураника мушкарца јесте да има 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања (или, ако има 45 година стажа, без обзира на године живота).

Осигураник мушкарац који нема прописане године живота за остваривање права на старосну пензију, тј. навршених 65 година живота, може да

оствари право на превремену старосну пензију у 2022. години ако има 40 година стажа осигурања и 59 година и шест месеца живота.

Висина превремене старосне пензије одређује се на исти начин као и висина старосне пензије, с тим што се превремена старосна пензија трајно умањује за 0,34 одсто за сваки месец који недостаје до 65 година живота. То умањење не може бити веће од 20,4 посто.

Право на запослење иностраних пензионера

? Л. К., Параћин: Да ли као корисник иностране пензије имам право да се запослим у Србији? Хоће ли то утицати на даљу исплату моје пензије?

Одговор: Корисници иностраних пензија који желе да се запосле, или да обављају самосталну делатност у Србији, имају обавезу да о томе обавесте надлежног носиоца осигурања у држави чију пензију користе. С обзиром на то да свака држава примењује

своје законске одредбе приликом остваривања и коришћења права, требало би да се обратите органу у држави где сте остварили право и информисете се да ли по њиховим прописима можете да се запослите и истовремено примате њихову пензију.

УКРШТЕНИЦА

АУТОР: ЈОВИЧИЋ	ИЗРАДИТИ ПРОИЗВЕСТИ	ВРСТА БИЉКЕ, ТРАТОРАК	РЕКА У ЕТИОПИЈИ	ГРАД У АУСТРИЈИ	МЕСТО КОД ОСЛА	СИМБОЛ ЕРБИЈУМА	ПОДЛОСТ	ГЛАС ОСИГУРАНИКА	СИМБОЛ БИЗМУТА	ОЗНАКА ЗА ОБИМ	ВОДЕНА УСТАВА
ВРСТА ВЕЊЕГ ИНСЕКТА								ПОВРТАРСКА БИЉКА			
								ИЛИРСКА КРАЉИЦА			
СКУПЉАТИ ТРАВУ										ОЗНАКА РЕОМИРА	
										ПРЕМАЗИВАТИ ЛАКОМ	
ВРСТА ГУШТЕРА						ПОВРАТНА ЗАМЕНИЦА			СИМБОЛ ЛАНТАНА		
						СПРАВА, УРЕЂАЈ			ГЕОМЕТРИЈСКА ЛИНИЈА		
ЈЕДАН РОДИТЕЉ					ОШТАР, ЖЕСТОК						
					МУШКО ИМЕ						
РЕКА У АУСТРИЈИ				ПРОДАВНИЦА ЛЕКОВА							
				ВРСТА БИЉКЕ							
СИМБОЛ ИРИДИЈУМА			РАЗВИТИ СЕ У СТАСУ								АРАПСКО ПИСМО
			ЗАДУЖБИНАР								
ОЗНАКА ЗА ТОНУ		ГРАДСКА ЧЕТВРТ						ИРИНА (ОДМИЛА)			
		ПОВРТАРСКА БИЉКА						ОЗНАКА ЗА КАРАТ			
НЕПОБИТНА ЧИЊЕНИЦА							ДЕФЕКТ, ШТЕТА				
							ЈЕЗЕРО У ФИНСКОЈ				
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	МОРСКИ ГУСАРИ							ОТАЦ (СЛОВ.)			
	ВРСТА ЛЕПТИРА							ВРСТА КОЖЕ			
ТУРСКИ ВОЈСКОВОЂА ОМЕРПАША						ОЗНАКА Н.САДА			ИЗВРШНИ БИРО		
						ГРАДУ ЦРНОЈ ГОРИ			ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА		
МОНАХ, КАЛУЂЕР					НА ТАЈ НАЧИН РЕКА У КИНИ					ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ	
										ИНИЦИЈАЛИ ЧЕХОВА	
ЗАВАРЕНО МЕСТО НА МЕТАЛУ				СТАНОВНИК ТИРАНЕ							
				ВРСТА ЈЕЛА							
1. И 23. СЛОВО			ВРСТА ПИТЕ								
			БОГИЊА МОРА								
ОЗНАКА НЕМАЧКЕ		ТЕЖИНА АМБАЛАЖЕ									
		ЂАТА, НОТАР									
ВОЉА ЗА ЈЕЛОМ											
УЈЕДНАЧЕНОСТ КРЕТАЊА						НИЈЕ ТВРД					
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	МЛЕЧНИ ПРОИЗВОД				ОЗНАКА ЗА МЕТАР						
	НОВА ГОДИНА				17. И 1. СЛОВО						
ОЧЕКИВАЊЕ											
ПОВРТАРСКА БИЉКА											

српчан, боб, траварити, р, вапан,
се, ла, отац, акутан, фор, апотека, ир,
стасати, т, кварт, ира, истина, квар,
пирати, ата, латац, нс, иб, инок, тако,
и, вап, тираниц, аџ, савијац, д, тара,
апети, питам, сир, м, надање, гатак.

РЕШЕЊЕ

Да ли сте знали ...

– да човек у просеку годишње исплаче 56 – 130 литара суза? Иако се сузе повезују са емоцијама, њихова главна функција је заштитна. Чисте око од прашине и микроорганизама па тако побољшавају оптичка својства површине рожњаче.

– да се разликују три врсте суза? Базалне – стално присутне у оку; рефлексне – изазване неким од иританаса (ветар, дим, лук) и емоционалне – настале као одговор на срећу или тугу. Ове три врсте нису исте ни по биохемијском саставу, односно количини хормона, соли и протеина.

– да се када сецкамо лук ослобађа гас Син-Пропантиал-С-оксид? Он изазива иритацију од које се очи бране тако што производе сузе као заштиту. Мање је познато и да нам лук неће „натерати“ сузе на очи уколико га сечемо у близини свеће јер топлота привлачи сумпор који неће бити корозиван за очи.

– да жене плачу чак пет пута више од мушкараца? Да то није само стереотип, потврђују бројна истраживања, па тако нежнији пол плакање „практикује“ 5,3 пута месечно, а јачи 1,4 пута. Плач код жена у просеку траје шест минута, а код мушкараца од два до четири минута.

– да када плачемо од среће прва суза долази из десног ока, а од туге из левог?! Наука се није бавила доказивањем ове тезе, али је доказала чињеницу да бебе до два месеца старости упорном плачу не могу испуштати сузе, јер канали којима се оне крећу код новорођенчета постају проходни тек након неколико недеља.

– да стварно постоје крокодилске сузе? Код ових гмизаваца оне настају из биолошких разлога, и то док једу. Сличне су човечијим, подмазују око, што је код крокодила посебно битно због трећег капка који имају.

– да није могуће истовремено плакати и певати? Тако „кнедла“ која се створи у грлу када се сузе приближавају уопште није кнедла. Пошто се дисање мора наставити у свакој ситуацији, мишићи врата се труде да остану отворени, па се при покушају гутања опиру, стварајући осећај препреке.

Лековите мисли

Штедите на речима, а не на делима.

Не вреди што имам јаке зубе кад ми је пензија слаба.

Пензија ми личи на лимунаду. Стално се хватам за сламку.

Моја штедна књижица је као тавански угао. Пуна паучине.

Нису чланови позоришта, а обављају закулисне радње.

Нико не треба да нас прави лудим. То често чинимо сами!

Душан Старчевић

Ћутање

Глупост је наива у уметности живота.

Мач и језик, користите опрезно.

Ћутање је мисао свих мисли.

Ситне душе крупно ласкају.

Ко се игра туђим животима, заборавља на контранапад.

Чувајте душу да не обולי, нема јој лека.

Бранка Лазич

Не истеривати правду

Појефтиниле су књиге. А и памет.

Они које сам изгубио из вида стално су ми пред очима.

Књиге су ми отвориле очи, а перо душу.

Правду не треба истеривати.

Не квари пара човека. Пара квари подложне кварењу.

Лековито је мање користити лекове.

Пеко Лаличић

Полирање

Јесен се угледала на наш брзи воз „Соко“. Стигла је без кашњења.

Нови светски поредак открива старе људске слабости.

Ситуација у свету није сјајна. Потребни су честити људи да је исполирају.

Пао нам је систем – вредности.

Сто људи, сто ћуди, па сад ти у свему томе паметан буди.

Кад се комшије „не миришу“ ту нешто смрди.

Невен Шијаков

Светлија будућност

Једва чекам поларну зиму. Ваљда ће замрзнути цене.

Ко има кратак фитиљ, увек уфитиљи.

Ум му се помрачио. Светлију будућност није дочекао.

Лидере не можеш избећи. Има их на све стране.

Људи, рећи ћу истину. Нешто ћу и да прећутим.

Радомир Станојковић

Памћење

Позван сам да будем сведок времена али издало ме је кратко памћење.

Сви ми нудимо душу ђаволу, али један је Фауст.

Не судим ни по бабу, ни по стричевима. Мени је Бог ујак.

Вечито богати узимају од сиротиње. Питам се откуда сиромашнима толико.

Ја сам као задружно имање. Нисам одмерен.

Радомир Мићковић